

florile dalbe

"STEUA CALITĂȚII"
Categorio AUR

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

PARIS 2008

International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

20 noiembrie, 2025
Nr. 35-36 (4541-4542)
Prețul 20 lei
Fondat: martie 1941
Serie nouă: 1990

ISSN 1857-3851

www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Pe un prieten îl cauți mult timp, îl găsești cu greu și îl păstrezi și mai greu.

Publius SYRUS (46 î.Hr.-26 d.Hr.), scriitor latin

Acord liric

Grigore VIERU

PRIETENUL

Un prieten – știți voi oare? –
E comoara cea mai mare!

Omul fără de prieteni
E ca bradul fără cetini.

Ca ogorul fără apă,
Ca o mână fără altă.

Un prieten, ia aminte,
Nu se cumpără, nici vinde!

• Voia bună a prieteniei...

Fotografie-simbol

ORIZONT COGNITIV: De ce? De când? De unde?

DE CE nu-i ușor să ne facem prieteni?

Bună ziua, dragă ORIZONT COGNITIV!
De mai multă vreme mă frământă o întrebare și am decis să mă adresez ție. Sunt la vârsta primelor prietenii și, firește, nu toți reușim să ne facem prieteni adevărați. Cauza? Nu știm care-s criteriile unei amicitii, cum se iscă și cum se întreține o prietenie. De aceea nu-i de mirare că prietenii nici nu se înfiripă bine, că deja se destramă, învinuindu-ne reciproc de trădare. DE CE nu-i ușor să ne facem prieteni? În general, ce este un prieten adevărat? Pe ce criterii se bazează o prietenie sinceră și durabilă?

Sofia CERNEI, elevă în clasa a IX-a „B”
la Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza”

mun. Chișinău

Prietenia este una dintre cele mai tainice și frumoase comori ale vieții. Ea nu se cumpără, nu se cerșește și nu se impune; se naște dintr-o întâlnire a sufletelor, dintr-un zâmbet sincer sau dintr-un gest de încredere. Totuși, nu întotdeauna știm să ne alegem prietenii potriviți, iar uneori ne rătăcim printre aparențe și vorbe frumoase.

De ce greșim? Poate pentru că în goana de a fi acceptați uităm să fim noi înșine. Ne lăsăm fermecați de strălucirea falsă a

celor care par siguri pe ei, dar care nu știu ce înseamnă loialitatea. Într-o lume grăbită, în care totul se măsoară în like-uri și aparențe, e ușor să confunzi prietenia cu simpla companie. Dar prietenul adevărat nu e cel care e lângă tine doar la bucurie, ci acela care îți șterge lacrimile când tăcerea doare.

Un prieten este o oglindă a sufletului tău. Este omul în fața căruia nu trebuie să porți nicio mască, pentru că te cunoaște dincolo de cuvinte. El nu te

judcă, ci te înțelege; nu te trădează, ci te apără chiar și atunci când greșești. Prietenul adevărat îți luminează pașii în momentele întunecate și îți amintește că nu ești singur, oricât de greu ar fi drumul.

O prietenie adevărată și durabilă între adolescenți se clădește pe încredere, sinceritate și respect reciproc. Ea nu se teme de tăceri, nu se rupe dintr-o ceartă și nu se ofilește în timp. Într-o lume în care totul pare trecător, prietenia adevărată rămâne o ancoră a inimii — o promisiune tăcută că sufletele care s-au întâlnit cu adevărat nu se vor despărți niciodată cu totul.

În concluzie, prietenia este o floare rară care crește doar acolo unde există căldură, adevăr și bunătate. Nu trebuie să avem mulți prieteni, ci doar unul-doi care să ne înțeleagă fără vorbe. Pentru că, uneori, un singur prieten adevărat poate fi mai prețios decât o lume întreagă de simple cunoștințe.

Cu prietenie sinceră,
Ion ANTON

ABONAREA – 2026

STIMAȚI PĂRINȚI
ȘI DIRIGINȚI DE CLASĂ,
a început abonarea
la „Florile Dalbe”
pentru anul 2026

Vă îndemnăm să participați
activ la campania

„O clasă de elevi, un diriginte, un
abonament la „Florile Dalbe”!

Părinții pun mână de la mână și
adună 500 de lei pentru perfec-
rea unui abonament anual destinat
dirigintelui și întregii clase de elevi.

Suștinem în continuare abo-
narea bibliotecilor școlare și
publice, cât și abonarea indivi-
duală a copiilor și adolescenților
la revista destinată lor.

Abonarea este efectuată
la orice oficiu „Poșta Moldo-
vei”. Elevii din Chișinău pot fi
abonați direct la redacție.

Relații la tel.: 022-23-37-78;

022-23-43-28

PREȚUL ABONAMENTULUI:

1 lună – 50 lei

3 luni – 150 lei

6 luni – 300 lei

12 luni – 500 lei

Următorul număr va apărea pe 4 decembrie a.c.

2025 - Anul Mihai Eminescu

SILABA MUZICALĂ
EMINESCIANĂ

Pentru oamenii din tagma muzical-compozitoricească poezia lui Eminescu este o nesecată sursă de inspirație, deoarece versul eminescian cucerește nu numai prin gândirea neordinară, dar și prin muzicalitate ieșită din comun. Poezia eminesciană, timp de mai bine de un secol și jumătate, s-a dovedit a fi o lumină dătătoare de viață, un far călăuzitor pentru foarte mulți compozitori, care au dat naștere unor lucrări muzicale de o incontestabilă valoare. Majoritatea creațiilor au fost scrise după moartea poetului. Singurele piese muzicale cunoscute din timpul vieții poetului sunt două romane semnate de Iancu Filip (*De ce nu-mi vii?* și *Pe lângă plopii fără soț...*), ambele scrise în 1887, când Eminescu se afla în vizită la sora sa, în Botoșani. Mai târziu aceste versuri au inspirat și alți compozitori. Astăzi, cea mai cunoscută variantă a romanței *Pe lângă plopii fără soț* este cea extraordinară melodie valsantă, compusă de Guillem Șorban în 1896 și pe care a adaptat-o la poezia lui Eminescu. Poezia lui Eminescu e atât de melodioasă, atrăgătoare, încât nu e de mirare faptul că același vers adesea a fost așezat pe note de mai mulți compozitori.

Dacă am face o incursiune retrospectivă pe marginea istoriei lucrărilor muzicale, create în stânga Prutului în baza poeziei genialului Mihai Eminescu, care ne-a lăsat o moștenire literară cu un profund substrat filozofic, un tezaur de neprețuit, în care omul se regăsește în toate trăirile sufletești, am vedea că, timp de decenii, compozitorii de aici s-au inspirat de nenumărate ori din opera marelui poet. Probabil, această predilecție față de patrimoniul eminescian poate fi explicată prin nesățioasele căutări ale unui punct de reper etic și estetic pentru inteligența basarabeană, pierdută și dezorientată de evenimentele de înaintea și de după cel de-al Doilea Război Mondial. Asume Eminescu, Creangă, Alecsandri au devenit acele simboluri de spiritualitate, în care își căutau refugiu puținii dintre cei mai devotați fii ai neamului, care, în ciuda umilințelor, nelegiuirilor, deportărilor, masacrelor, au mai rămas pe pământul care i-a născut. Setea de frumusețe ei puteau să și-o potolească în poveștile lui Ion Creangă, în pastelurile și piesele lui Vasile Alecsandri, în poezia lui Mihai Eminescu, care, după cum menționa Titu Maiorescu în prefața la placheta *Poezii*, editată în 1884, „...a fost înzestrat cu darul de a întrupa adâncă sa simțire și cele mai înalte gândiri într-o frumusețe de formă, subțilă și farmec limba română pare a primi o nouă viață”. Iar aici, în Basarabia, noua limbă, inventată în urma unor ambiții politice și înveșmântată în haine străine, era pusă în capul mesei, substituind-o pe cea adevărată pretutindeni: în ziare, reviste, în cărți și, mai ales, în școală.

Când citești poezia lui Eminescu și te pătrunzi de acea impunătoare sonoritate a fiecărui vers, ce răbufnește aidoma unui cristalin murmur de izvor, ai impresia că orîșice persoană: compozitor, muzician sau, pur și simplu, un îndrăgostit de muzică și poezie, poate da naștere unei melodii după aceste strofe și, cu cât e mai dotat, cu atât mai mult se apropie de muzicalitatea pusă în vers de însuși poetul, care, sunt sigur, îngâna adesea muzica versurilor sale. Și, ca să fiu mai convingător, aș vrea să aduc la cunoștință un caz legat de cele spuse mai sus.

Pe la sfârșitul anilor '70 ai secolului trecut lucram în calitate de redactor-șef la Colegiul pentru repertoriul colectivelor artistice al Ministerului Culturii. Și iată că, într-o bună zi, în birou își face apariția un omulean josuț, îndesat, dar cu o privire blândă, ținând sfios în mâinile aspre, crăpate de muncă, niște hârtii cu note muzicale. Avea 53 de ani. Îmi arată câteva compoziții de-ale sale, în stil Glen Miller, interpretându-le destul de dibaci la pian, în ciuda degetelor sale noduroase, îmbibate cu ulei tehnic. Bănuind în el un talent veritabil, dar care a cam întârziat, i-am propus să caute niște versuri bune și să încerce să scrie câteva romane, fiind convins că nu va mai reveni. Dar, peste câteva zile, incurabilul îndrăgostit de lumea muzicii, îmi aduce două romane pe versurile lui Mihai Eminescu: *Ce te legeni, codrule?* și *O, mamă, dulce mamă*. Mi-am zis în gândul meu: „Versuri, într-adevăr, ai ales foarte bune, dar aceste versuri au servit drept sursă pentru atâta muzică de valoare (George Scheletti în aranjament de Enrico Mezzetti, Nicolae Bretan, Gheorghe Dima, Mihai Dolgan s. a.)! Mai mult din politețe m-am apropiat, împreună cu el, de pian, ca să mă conving de eșecul noului concurent. Și mare mi-a fost mirarea, când am văzut că aceste două romane pretind a fi adevărate capodopere ale genului, care mai apoi, nu o singură dată, au fost interpretate cu mare succes de către inegalabilă Maria Bieșu, Margareta Ivănuș ș. a.

Numele lui era Ion Duca. Era un simplu muncitor care repara caroserii auto, dar avea o inimă mare și un suflet plin de talent, pe care însuși Eminescu prin forța ancestrală a geniului său l-a desemnat să ne trimită aceste impunătoare mesaje muzicale peste vadul unui veac.

Văduviți spiritual, speriați și furați la propriu și la figurat, oamenii de creație vedeau în steaua lui Eminescu adevărată călăuză cu lumină salvatoare în acele vremuri. Astfel eminesciana muzicală, mai ales în perioada de după război, s-a îmbogățit simțitor și noi ne-am îmbogățit cu un șir de creații muzicale de calitate de diferite genuri, de la romanță până la balet, lucrări pe potrivă matricii literare, căci versul eminescian nu permite un fals, o nesinceritate și se războiește pe acei care încearcă să-și ascundă stângăcia după extraordinara lui poezie muzicală.

Constantin RUSNAC, compozitor, prof. univ.,
dr. H. C., acad.

OLIMPICII NOȘTRI

Liceul de Limbi Moderne și Tehnologii Informaționale „Socrate” este unic în Republica Moldova prin activități de robotică. Pe lângă instruirea conform programei școlare și studierea aprofundată a limbilor străine, elevii învață de mici să construiască roboți - măiestrie care le-a adus numeroase premii și medalii de aur la concursuri de robotică naționale și internaționale.

URMAȘII LUI SOCRATE

• Echipa „Sirius”

Liceul „Socrate” are sălile dotate cu toate cele necesare pentru atelierele de robotică - pentru elevii mici și mari - unde sunt instruiți în ingineria roboților începând din clasa I-i. Instituția excelează și la capitolul limbi moderne: aici se învață limba engleză din clasa I-i, câte șase ore pe săptămână, iar a doua limbă străină se alege la dorință și se învață din clasa a II-a. Elevii studioși împletesc armonios și cu rost teoria academică și practica lumii reale, construind sisteme mecanice, informatice și mixte ale roboților.

Annual se desfășoară un eveniment de rezonanță, organizat sub egida Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova - competiția FRIST LEGO League Challenge Moldova. În 2024 echipa „Sirius” a Liceului „Socrate” a obținut Premiul Performanța Robotului, situându-se printre cele opt echipe învingătoare. Acest succes le-a deschis socratienilor și alte uși pe mapamond; în prezent ei reprezintă cu onoare

țara noastră la campionate internaționale de robotică.

Astfel, membrii echipei „Sirius” Sebastian BABIN, Sabina PAVLOV, Marta GUȚU, Cătălin CIOBÎRCA și Cătălin MĂRGINEANU, în frunte cu Cristian STĂVILĂ, nu o dată au demonstrat că în Moldova cresc ingineri ai tehnologiilor avansate. De menționat Locul I și Premiul Robot Design la competiția de robotică din Norvegia (2024), Locul II la categoria Proiect inovativ, Grecia, și două premii valoroase - Finalist Alliance Award și Control Award - la FIRST Tech Challenge, Italia (2025). Recent, „Sirius” a revenit acasă cu lauri binemeritați de peste ocean, din SUA, unde a participat la un concurs de robotică din New York.

Pedagogii angajați la Liceul de Limbi Moderne și Tehnologii Informaționale „Socrate” sunt selectați conform normelor moderne și competențelor didactice. Pentru a le spori calificarea, instituția le finanțează cursuri de perfecționare și organizează seminare de formare cu profesori universitari din

Republica Moldova și de peste hotare. Faptul că la „Socrate” se face carte o demonstrează și rezultatele elevilor. Spre exemplu, Magdalena PURICI este una dintre puținii liceeni de la noi care au susținut examenele la BAC cu „zece pe linie”.

În această instituție elevii au posibilitatea să frecventeze cercuri de robotică, de muzică, artă plastică, matematică, dar și alte activități extrașcolare, precum sunt proiectele de colaborare cu Misiunea Socială Diaconia, ceea ce presupune activități de parteneriat voluntar, prin educarea copiilor în spiritul valorilor umane.

La Liceul „Socrate” domnește o ambianță plăcută și echilibrată atât pentru elevi, cât și pentru profesori, iar administrația organizează și monitorizează cu grijă desfășurarea procesului educațional. Aici se dezvoltă tineri cu gândire deschisă, cu valori morale și intelectuale solide, pregătiți să realizeze lucruri importante într-o societate avansată.

Ana ȘIRBU, doctor în științe

Eveniment

Cărțile - oglindă a sufletului

După datina străbună, oaspeții sunt întâmpinați cu pâine și sare, cu flori și voie bună. La fel și-au primit invitații și elevii de la Gimnaziul „Tudor Brădescu” din localitatea Chiștelnița, Telenești. Ei așteptau nerăbdători întâlnirea, în cadrul Campaniei de promovare a lecturii „Scriitorul la el acasă”, cu Claudia Partole, poetă, prozatoare și dramaturg, însoțită de colaboratoarea BNC „Ion Creangă” Lidia Gontea.

Oaspeții au pășit în sala de festivități a gimnaziului, frumos decorată, în care domnea o atmosferă de sărbătoare. Din scenă răsunau vocile curate ale copiilor din clasa a II-a, invocând rânduri din cunoscuta poezie „Trebuie să fim mai buni”.

În deschidere, un grup de elevi a dat viață cuvântului Claudiei PARTOLE

• Bine ați venit!

ORIZONT ȘTIINȚIFIC

O LECȚIE DE NOBLEȚE

Profesorul James ROTHMAN, laureat al Premiului Nobel în domeniul medicinei în 2013, pentru descoperirile revoluționare privind mecanismele de transport intracelular, însoțit de soția sa, prof. Joy HIRSCH, au efectuat în perioada 7-11 octombrie 2025 o vizită în Republica Moldova la invitația ASM. Ilustrul savant a venit în țara noastră nu doar pentru a-și împărtăși experiența, dar și pentru a onora rădăcinile familiale basarabene.

Această călătorie a fost un prilej emoționant de reconectare cu istoria. Cercetătorul a vizitat orașele Fălești și Telenеști, locurile de origine ale strămoșilor săi. A făcut o oprire încărcată de emoție la cimitirul evreiesc din Telenеști, unde a adus un omagiu strămoșilor săi. Localnicii au descris momentul drept „o lecție de noblețe și respect pentru istorie”, subliniind că gestul savantului a reapins amintiri despre comunitatea evreiască din zonă, emigrată masiv la începutul secolului al XX-lea.

Ulterior, prof. ROTHMAN a susținut o discuție aprinsă cu elevii și profesorii de la Liceul „Lucian Blaga”, a împărtășit din experiența sa de viață și carieră. „Cunoașterea și curajul de a visa pot schimba lumea. Educația este cel mai puternic instrument pe care îl are un tânăr”, a declarat el, inspirând tinerii să persevereze în fața provocărilor.

Pentru localnici, în special pentru tânăra generație, prezența profesorului James ROTHMAN a fost un prilej de

• Pâine și sare pentru oaspeți

mândrie, amintind că geniile mondiale pot avea rădăcini în inima Republicii Moldova. În acest context, Academia de Științe a Moldovei a considerat absolut necesar și benefic pentru creșterea interesului tinerilor față de știință de a le organiza excursii în laboratoarele de cercetare ale instituțiilor de învățământ superior.

Astfel, un grup de tineri de la Liceul „Lucian Blaga” din Telenеști au avut ocazia să viziteze Centrul Național

de Studiu și Testare a Materialelor (CNSTM) în cadrul Universității Tehnice a Moldovei și Muzeul de anatomie a omului din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. Elevii s-au putut informa referitor la aspectele practice ale activității de cercetare, au văzut cum sunt dotate laboratoarele unde, peste ani, și-ar putea desfășura activitatea în calitate de tineri cercetători.

Cristina BUMBU

• Tineri de la Liceul Teoretic „Lucian Blaga” din Telenеști în vizită la centre științifice din Chișinău

cultural

prin versurile din cartea „Grăbești-te încet”. După o incursiune în biografia scriitoarei, a urmat un nou recital, de data aceasta copiii au selectat poeziile pe care le-au îndrăgit cel mai mult. Versurile s-au îmbinat armonios cu ritmurile unui vals de toamnă, care a fost urmărit cu plăcere de toți cei prezenți.

Un dialog constructiv cu autoarea au susținut tinerii cititori din clasa a IX-a. Aflați la vârsta adolescenței, ei s-au regăsit ca într-o oglindă magică în cartea „Rebela”. Au descoperit adevăruri despre trăirile sufletești ale vârstei, iar eleva Aliona Lașco a venit

cu un șir de întrebări. Pe parcurs, elevii au descoperit un om cald și modest în persoana scriitoarei. Claudia Partole le-a vorbit despre scris ca despre o formă de respirație. A povestit că inspirația vine din viața de zi cu zi, din amintiri și din oameni, iar cărțile sale sunt o oglindă a sufletului.

Această întâlnire i-a motivat pe elevi să citească mai mult. Ei au înțeles că în spatele fiecărei povești se ascunde o parte din autor și că, prin lectură, intrăm într-un dialog tăcut cu viața. „Cărțile Claudiei Partole ne-au arătat cât de important este să credem în puterea cuvintelor și să nu

uităm niciodată că fiecare poveste are un mesaj profund”, a remarcat Aliona.

Bibliotecile fac tot posibilul să promoveze cartea, lectura, bunătatea. Am constatat că anume cărțile scriitorilor care ne vizitează sunt cele mai citite în biblioteca noastră. Așa că vă mulțumim, dragi oaspeți, pentru că-i stimulați pe copii la lectură, dar și pentru donația de carte pe care ne-ați oferit-o. Vă mai așteptăm cu mare drag la noi întâlniri.

Eleonora LATU,
directorul
Bibliotecii Publice

s. Chișelnița,
r-nul Telenеști

Lumina spiritului

Menirea vieții tale e să
te cauți pe tine însuși.

Mihai Eminescu

cuvinte
celebre

MAXIME ȘI CUGETĂRI
de Mihai Eminescu

- Fără eu nu există Dumnezeu, fără ochi nu e lumină, fără auz nu e cântec. Ochiul e lumina, auzul e cântecul, eu e Dumnezeu. Națiunea mea e lumea.
- Între caracter și inteligență n-ar trebui să existe alegere...
- Fiecare popor și fiecare epocă stă pe umerii vremilor trecute.
- În aceste atome de spațiu și timp, cât infinit!
- Cu cât e mai cult, cu atâta-i mai nenorocit.
- Azi, adeseori femeia, ca și lumea, e o școală.
- Geniul n-are moarte, dar nici noroc.
- Om de spirit e acela care-n fundul inimii lui râde de toți și de toate. Om de geniu e acela care râde de el însuși. De aceea un geniu nu poate fi rău, pe când un om de spirit e totdeauna rău.

Leo BUTNARU

LEO-
LOGISME

- Modestia înfrumusețează omul. E drept, nu chiar ca machiajul, dar...
- Atenție, (vopsit!) înfrumusețat!
- Dacă frumusețea e o armă de vânătoare, nu înseamnă că urâciunea ar fi armă de apărare.
- Azi, pentru a vă spăla frumos, meticulos și sănătos pe mâini acasă, spălați cât mai iute putina din stradă!
- Cam toți dorim să petrecem timpul cât mai frumos, însă timpul se duce și nepetrecut.
- Aproape proverbial, cum se mai întâmplă în folclorul nostru, le-am explicat frumos, nicidecum sperios, la FISC: Nu am venit că am venit, ci am venit că nu am venit... Dixi!
- Azi, în oraș e un fleac să înveți a conduce mașina. Ce să înveți? Ai intrat în ambuteiaj, stai frumos și așteaptă, ca toți ceilalți.
- Ce frumoasă, generoasă, uimitoare, nemaipomenită e viața când, neexistând și alte variante, din două rele reușești să alegi răul mai mic – ce bucurie! De parcă din două bunuri l-ai fi ales pe cel mai mare, dar mai ales pe cel mai bun!... Mai frumos, mai generos, uimitor, nemaipomenit.

(Va urma)

CĂLĂTORIE în legendă

O zi de poveste la Liceul Teoretic „Dante Alighieri” din capitală... Într-o atmosferă sărbătorească, am participat împreună cu elevii mei din clasa a IV-a „D” la lansarea cărții „Mistere și legende din străbuni”, semnată de scriitoarea Lilia BICEC-ZANARDELI. Copiii au transformat sala de clasă într-un veritabil templu al culturii, aducând la viață legende și povești inspirate din trecutul țării. Ei au pregătit un program artistic variat care a inclus recitaluri de poezie, scenete și momente muzicale – adevărate perle ale creației noastre populare. Invitata de onoare a evenimentului, Lilia Bicec-Zanardelli, a rămas impresionată de modul în care micii cititori au reușit să redea spiritul cărții.

Prin aceste activități copiii află și trăiesc poveștile neamului nostru. Fiecare legendă îi ajută să înțeleagă cât este de valoroasă

moștenirea culturală a plaiului moldav și cât de important e să o păstrăm vie. Copiii sunt încurajați să descopere literatura română, să valorifice tradițiile și să-și exprime propriile trăiri și idei prin artă și cuvânt. Astfel, școala devine nu doar un spațiu al cunoașterii, ci și un loc al formării identității culturale și al respectului față de patrimoniul nostru spiritual. „Mistere și legende din străbuni” este o călătorie fascinantă în cunoașterea sufletului poporului român, o invitație la descoperirea frumuseții și misterelor care ne definesc ca neam.

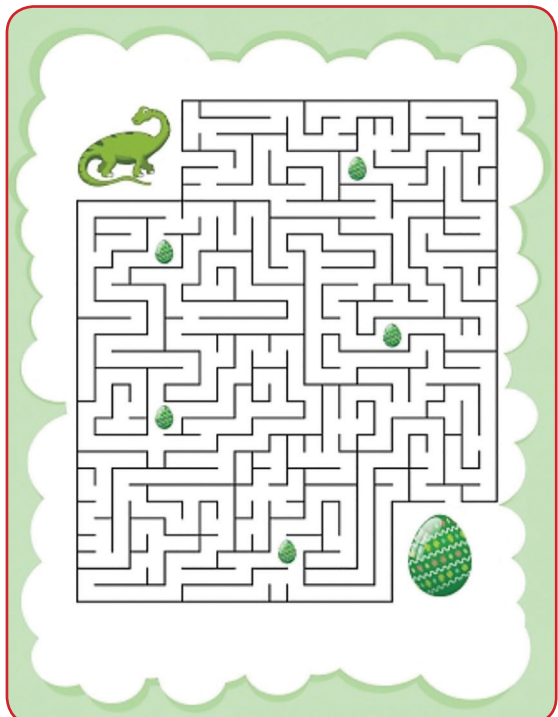
Evenimentul s-a încheiat frumos: cu aplauze, sesiuni foto și oferirea buchetelor de flori în semn de profundă recunoștință.

Valentina BREAHNĂ, învățătoare
la Liceul Teoretic „D. Alighieri”

mun. Chișinău

EȘTI IȘTEȚ?

Ajut-o pe mama-dinozaur să găsească oul pierdut. Trimite răspunsul la redacție și grăbește-te să devii câștigător al concursului nostru!

Glume

Învățătorul:

– Dacă ai în față nordul, în stânga apusul și în dreapta răsăritul, ce ai în spate?

Elevul:

– Ghiozdanul!

* * *

Săndel vine de la școală cu costumul ferfeniță.

– Ce-ai pățit, băiete, de ai ajuns în halul ăsta ? Îl luă la rost tata.

– M-am bătut cu Florin.

– Nemaipomenit! Acum va trebui să-ți cumpăr alt costum!

– Asta e floare la ureche, răsă Săndel cu mândrie. Nu l-ai văzut pe Florin. Tatăl lui va fi nevoit să-și cumpere un băiat nou!

* * *

– Duminică mergem la cules poamă, îi anunță tatăl pe copii.

– Eu urc primul în copac! strigă, bucuros, fiul cel mai mic.

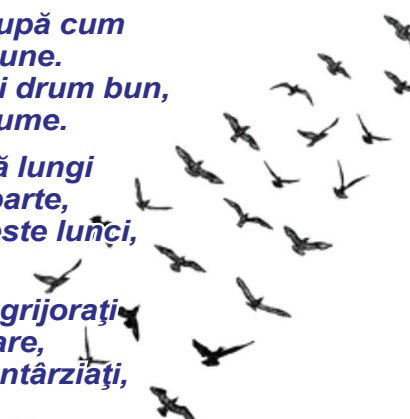
Iulian FILIP

ZBURAȚI CU BINE!

Zburați cu bine după cum
Vi-i voia, păsări bune.
Zburați și să aveți drum bun,
Că treceți multă lume.

Aripile vă crească lungi
Cât veți ierna departe,
S-ajungeți iar aceste luști,
Cuibarele lăsate.

Iar noi vom sta îngrijorați
De veghe la cuibare,
Iar voi vedeți, nu-ntârziati,
Aripe călătoare!

Povestiri de seama voastră

Ada ZAPOROJANU

VEVERIȚA NOROCOASĂ

(Sfârșit. Începutul în nr. 33-34)

Își iubea stăpânii și, că să-i bucure, îi ajuta și ea cum putea. Dimineața, îi aducea bunelului ciorapii, ca să se încălze. Dacă ciorapii nu erau lângă pat, țopăia prin casă până îi găsea. Cu Trofimaș avea alt necaz: băiatului nu-i plăcea să se scoale dimineața și câteodată chiar întârzia la școală. Și iată că Ruța i-a găsit ac de cojoc. Se apropia de capul lui Trofimaș și îl „pieptăna” cu lăbuța până îl trezea. Sărmanul Trofimaș, cât ar fi dat să mai doarmă un pic, dar n-avea de ales. Se ridica din pat și o certa pe Ruța: – M-am săturat de tine, țopăito! Te scoli cu noaptea-n cap și din pricina ta nici eu nu pot dormi.

Dar, după ce se spăla, se îmbrăca și o lua în brațe, o mângâia și o săruta.

Într-o bună zi, ce i-a trăsnet prin cap lui Trofimaș? S-o ia cu el la școală. A pus-o în ghiozdan cu gândul ca la recreație să o arate colegilor. Numai că Ruța nu avea răbdare să iasă când dorea Trofimaș. A ros cu dințișorii ei ascuțiți o gaură în ghiozdan și a ieșit la plimbare.

Ce s-au mai bucurat copiii! Țipau, voiau s-o mângâie, s-o țină în brațe. Numai Trofimaș stătea cu ghiozdanul găurit în mână și privea nedumerit la spectacolul din jur. Învățătoarea a luat veverița, a liniștit copiii și le-a povestit tot ce știa despre această ființă drăgălașă. Apoi i-a spus lui Trofimaș să ducă veverița acasă și mai mult să n-o ia la școală. Pentru că școala este pentru copii, nu pentru veverițe. Iar, pentru că a salvat veverița de la moarte, a primit o diplomă de laudă din partea școlii, cu semnătura domnului director.

Trofimaș s-a întors acasă mândru, cu diploma în mână, dar, când a vrut să scoată veverița din ghiozdan, ia-o de unde nu-i. S-a întristat atât de tare, încât nici n-a observat cum crengile copacului de lângă casă s-au mișcat, iar de acolo a sărit chiar la picioarele lui ștrengărița cea roșcată. Băiatul a tresărit, bucuros. Nu-i venea să creadă că Ruța, prietena lui dragă, e lângă el și se poate cățara prin copaci cu cele trei lăbuțe...

Desen de Violeta DIORDIEV

PROVERBE ȘI ZICĂTORI despre MUNCĂ și PÂINE

- Toamna se alege grâul de pleavă.
- În pâinea ce o mănânci
E ascuns un an de munci.
- Până ajunge pâinea pe masă
Râuri de sudori se varsă.
- Din făină de ghindă nu poți coace pâine.
- Omul harnic, muncitor
De pâine nu duce dor.

IN MEMORIAM Ion PROCA - 80

Poetul și publicistul **Ion PROCA** s-a născut la 1 decembrie 1945. A copilărit la baștină, în satul Colonița. Absolvent al Universității de Stat din Moldova, facultatea de filologie, specializarea – jurnalistică, în anii 1979-2008 activează la ziarul „Tinerimea Moldovei” și la revista „Femeia Moldovei”. Apoi devine redactor-șef la ziarele „Plugarul” și „Glasul Națiunii”, după care colaborează la „Ora satului” și la Agenția Moldpres.

Debut editorial: placheta „La o grindă de gutui”, 1989. Ulterior a scris și a publicat 25 cărți de poezie, publicistică,

dramaturgie și memorii. Vom menționa doar câteva din ele: „La Țăpova în chilie”, „Ridicarea”, „Glasul inimii bate”, „Peștor de vânt”, „Cuibul lui Dumnezeu” (versuri pentru copii), romanul „Mareșalul umbrelor”, volumul de poezii „Părinții”; „Poiana cu heruvimi” (publicistică); și „Când avea să moară Stalin” – roman, „101 Poeme”. În 2018 editura Notograf-Prim tipărește jurnalul intitulat „Testamente pentru mai apoi sau de neamul colonișenilor”. Ion Proca a fost membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova și România, cavaler al Ordinului de Onoare. S-a stins din viață la 4 iunie 2014.

Sunt bucuros că am urmași ...

Nevinovat poem

(fragment)

Sunt veselul poet de Colonița,
Bogat cum n-a mai fost un altul,
Înfig în dulce aer furculița
Și-s bucuros că m-a uitat asfaltul.

Sunt bucuros că pot să plâng
Pe firul ierbii care m-a-nțărcat
Să-ngenunchez la poalele de crâng
Și să mă spăl cu ramul de păcat...

Sunt bucuros că am urmași
Și-mi vor călca pe urme îndrăzneț,
Și pe această palmă de imaș
Înțelepciunea ierbii am să-i învăț.

Sunt bucuros să am în clipa de la urmă
O carte cu acest nevinovat poem
Și cum își cheamă toamna
flori din brumă
Așa aş vrea copiii să mi-i chem.

Și-n lunga mea absență de apoi
Să vin din când în când pe la Ciocana,
Să văd furnicii roi în mușuroi
Și pe colacul de fântână cana
Ce am lăsat-o anume pentru voi.

Rugă

Când va fi să plec din lumea
lumilor fără de lume
unde trupul mi-i de aer
și gândirea-i de ozon,
unde timpul curge vaier
ca un lănced trai cazon,
eu atunci voi fi doar gândul
ce mi-l zbor acum în sus
și-ntr-o rugă murmurându-l
m-oi pleca către Isus...

* * *

Din vremuri mult îndepărtate,
Din moș-strămoși simțit-am eu,
C-atâtea lucruri zac uitate
În câmpul sufletului meu.

Și-am să le-aduc pe toate-n lume,
În viață cât mi-i dat să fiu,
Și-am să le dau și glas, și nume,
Căci mâine poate fi târziu...

APRECIERI

Poetul Ion Proca nu a fost o surpriză pentru
că este un minunat ziarist și făcea o ziaristi-
că foarte poetică. Avea la revista „Femeia
Moldovei” rubrica „Duminicile sufletului”.
Eu citeam prozele lui ca pe niște poeme.

Grigore VIERU

Ion Proca a fost un Om al bunului simț, al
lucrului bine făcut. Scriitorul n-a tremurat în
fața Adevărului și n-a ocolit spațiile albe, cău-
tând să facă lumină în bezna istorică a vetrei și
a neamului, ceea ce imprimă cărților sale sin-
ceritate și profunzime, combativitate și intran-
sigență. Pladoariile autorului în toate cinstesc
Om, Cultura, Credința, ființa neamului.

Tudor PALLADI

Artist al cuvântului, Ion Proca rămâne a fi
un exemplu de jertfire de sine Idealului, Visu-
lui etern, al arderii sublime întru luminarea
de cuget și simțire. La această divină ardere
întru renaștere, cu certitudine au contribuit și
vor contribui și propriile cărți de poezie și pu-
blicistică, prin care Ion Proca, creatorul, sfîn-
tește cu sufletul, cu al său chip de prieten, de
părinte, de Fecior al Țării, un înconfundabil
glas al națiunii, un scriitor cu laurii de cinste
nicicând vestejiți de nemilostiva schimbare a
vântului vremii sub care ne aflăm cu toții. Iată
ce înseamnă a fi Om de Caracter, de nobilă
gintă latină.

Agnesa ROȘCA, poetă

Gânduri-rânduri de Ion PROCA

• Eu anevoios de tot am scris/
Poemele visării infinite/ Și câteodată
am rămas surprins / Că am văzut
planete lăstărite...

• Cea mai scumpă marfă este viața./
O poți vinde, dar n-o mai cumperi.

• Dacă pui în cuvânt gând și
sentiment, neapărat apare și
frământul. Freământul sufletului. Dacă
nu este, lasă-te de scris. Vor veni alții
mai cu har.

• M-am scăldat, ca într-o apă
tămăduitoare în publicistica lui Tudor
Arghezi din „Bilete de papagal”, în cea
a lui Geo Bogza și Mihail Sadoveanu și
alți corifei ai scrisului.

• Ca să ajungi la ceruri, mai întâi
trebuie să treci prin pământ.

• Fiecare se naște cu steaua lui
călăuzitoare. Am și eu undeva o stea,
care va răsări după plecarea mea. Abia
atunci se va vedea de s-a ales ceva din
scrisul meu...

• Doamne, Dumnezeu cerescu,/ nu
favoare voi să-mi dai,/ Ci să-l văz pe
Eminescu/ și-apoi scoate-mă din rai...

CONDEIERUL DEMNITĂȚII

Scriitorul Ion Proca a fost una dintre
acele conștiințe literare care au știut să
păstreze nealterat spiritul românesc în
cuvânt, în atitudine și în faptă. Poet, pro-
zator și publicist, el a lăsat în urma sa o
operă sinceră, curată, plină de vibrația
omului care a trăit în mijlocul poporului
său, i-a cunoscut durerile, i-a împărtășit
speranțele și i-a rostit adevărul cu dem-
nitate.

În poezia sa (i-am citit cărțile de ver-
suri „Peștor de vânt” și „Părinți”), Ion
Proca a așezat sufletul basarabean în-
tre cele două maluri ale dorului: cel al lu-
minii și cel al rănilor neînchise. Versurile
lui poartă miros de pământ reavăn, de
grâu copt și de amintiri din Colonița, sa-
tul copilăriei. A scris cu o tandrețe aspră
despre rădăcini, despre oameni simpli,
despre părinți și despre destinul unei
patrii mereu puse la încercare. În ele
se simte eoul veșnic al unei întrebări:
„Cine suntem și cât din noi mai rămâne
românesc în vremurile care trec?”

Ca prozator și publicist, Ion Proca a
fost un martor lucid al epocii sale. Îmi
amintesc de câtă atenție din partea cri-
ticii literare s-au bucurat romanul său
„Când avea să moară Stalin” și volumul

de povestiri și nuvele „Ridicarea”! Nu s-a ferit
de cuvântul drept, chiar și atunci când acesta
ardea. În articolele și eseurile sale, a pledat
pentru adevăr, pentru cultură, pentru unitatea
limbii și a neamului. Avea o voce calmă, dar
hotărâtă - o voce care nu striga, ci convingea.
În paginile scrise de el și publicate de-a lungul
anilor în „Tinerimea...”, „Femeia Moldovei” și,
mai cu seamă, în „Glasul Națiunii”, Basarabia
apare nu ca o temă, ci ca o durere asumată,
ca o rană din care izvorăște creația.

Ion Proca a fost și un om al prieteniei. Pe
mine, aflând că am scris un roman și caut un
prefațator cu greutate, m-a ajutat să iau legă-
tura cu... Paul Goma de la Paris, care a accep-
tat să-mi citească manuscrisul și să-mi trimită
o adnotare la viitoare mea carte. Mulți scriitori
și jurnaliști îl evocă drept un suflet cald, un om
de o modestie rară, dar de o noblețe interioară
impresionantă. Nu căuta gloria, adevărul din
spatele fiecărui cuvânt. Pentru el, scrisul era
nu doar vocație, ci slujire - o datorie față de
limbă, față de cititor, față de istorie.

Astăzi, îi rostim numele cu recunostință. Ion
Proca a fost și rămâne un scriitor al demnității
basarabene, un om care a pus în cuvinte
ceea ce mulți au simțit, dar n-au avut curajul
să spună. Prin el, cuvântul a devenit mărturie.
Iar mărturia - memorie vie..

Ion ANTON

Patrimoniu UNESCO din România

CETATEA DACICĂ COSTEȘTI-BLIDARU

Cetatea dacică Costești-Blidaru este una dintre cele șase fortărețe dacice din Munții Orăștiei care fac parte din patrimoniul mondial UNESCO din România. Cetatea a fost construită în secolul I î.Hr. cu scop de protecție împotriva cuceririi romane. Se găsește lângă satul Costești, comuna Orăștioara de Sus din județul Hunedoara.

Situată pe culmea Blidarului (750 m), este cel mai puternic complex fortificat din această zonă, fiind întins pe un pla-

teau de aproape 6000 m². Străjuind malul stâng al apei Grădiștei, la fel ca și cetatea Costești, fortificația de la Blidaru cuprinde, de fapt, două incinte, unite între ele, având împreună șase turnuri puternice.

Prima cetate, ce ocupă platoul superior al dealului, are o formă trapezoidală, fiind prevăzută cu patru turnuri exterioare, plasate pe colțuri. Potrivit unei ingenioase rigori de arhitectonică militară, intrarea se făcea prin turnul I, astfel conceput încât să împiedice desfășurarea forțelor inamicului, silindu-l să cotească spre dreapta și să-și expună flancul loviturilor. În interior se păstrează urmele unui turn-locuință.

Cetatea a doua a fost construită la vest de prima, având forma pentagonală și între ele existând o mică diferență de nivel. Latura răsăriteană era comună la ambele.

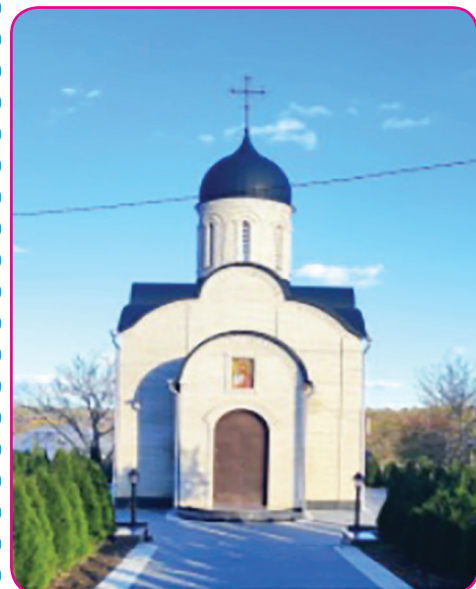
Datarea cetății s-a făcut după perioadele de construcție, prima cetate se estimează a fi construită la sfârșitul sau după domnia lui Burebista, iar a doua, extinderea, la sfârșitul sec. I d.Hr.

Concurs: ITINERAR TURISTIC

Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului”

În satul Răciula din raionul Călărași se înalță un Complex monastic care este recunoscut ca Monument de cultură și arhitectură de importanță națională, fiind ocrotit de stat. Pe acest teritoriu sunt două biserici și două paraclise care îți cuceresc inima și sufletul. Biserica de iarnă poartă hramul „Sfântul Nicolae”, iar a doua biserică, cea de vară, are hramul „Nașterea Maicii Domnului”. Un paraclis a fost înălțat în cinstea „Sf. Paisie Velicovschi”, iar al doilea – în cinstea „Sfântului Ioan Botezătorul”. Mănăstirea are două corpuri de chilii și 75 case-chilii. Vestit în întreaga republică este și Muzeul Mănăstirii.

Paraclisul „Sfântul Ioan Botezătorul”

Complexul monastic Răciula păstrează, pe lângă viața de obște, și vechiul mod de trai ideoritm, ce presupune o viață monahală liberă, cu avere personală și gospodărie proprie. Astfel, unele maici locuiesc în vechile chilii – case cu două odăi și cu o mică grădină în jur, îngrijite, pline de flori, copaci și rugăciune.

Acest locaș sfânt se află așezat în zona codrilor, între două șiruri de coline împădurite, pe partea dreaptă a râului Ichel. Din cartea „Pagini de viață despre Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului”, scrisă de Daria Donțu, am aflat că acest complex monahal a fost întemeiat în anul 1798. Mănăstirea a trecut și printr-o perioadă grea, când a fost închisă timp de 30 de ani. Dar apoi s-a redeschis, în 1990, la insistența călugărițelor care mai locuiau în casele-chilii de pe lângă bisericile închise, dar și cu sprijinul energetic al monahiei Eustafia, care a fost aleasă stareță. În prezent ea are 100 de ani, fiind în continuare maica stareță Eustolia. Această mănăstire a trecut prin multe încercări, dar a rezistat.

Din cele peste 500 de pagini de carte despre mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” din Răciula, din

Biserica „Nașterea Maicii Domnului”

povestirile maicilor, părinților și bunicilor am aflat multe amănunte despre istoria acestui locaș sfânt, care, prin frumusețea sa, atrage sute și mii de vizitatori de pretutindeni. Vă îndemn, dragi cititori ai „Florilor Dalbe”, să vizitați neapărat acest complex monahal cu o istorie unică, așezat pe locuri pitorești, „un loc de liniște și nevoită”, după cum spunea Mihail Sadoveanu, care a vizitat mănăstirea în anul 1919.

Cu drag, Maria ANDRONIC,
elevă în clasa a IV-a
s. Răciula, r-nul Călărași

SANCTUARUL MEMORIEI

Ion ANTON

Mănăstirea Căpriană

E-n memorie poiana,
Nu în codrii de stejar:
Căpriană-Căpriană,
Iată vin la tine iar.

Mi se-nrouează geana,
Când pășesc spre tine rar:

E-n memorie poiana,
Nu în codrii de stejar.

E-n istorie-o fereastră,
A luminii ici e mana,
Ici e nemurirea noastră
Zugrăvită-n cărți cu pana...
E în suflete poiana!

• Diploma de Laureat al Concursului desfășurat în anul de studii 2024-2025 și premiul în valoare de 500 lei a fost înmănat Mariei SÂRBU, elevă la Liceul Teoretic „Mircea Eliade” din Chișinău.

GLOSAR ISTORIC

DICȚIONAR explicativ

(Continuare din nr. 31-32 din 23.10.2025)

F

- **flotă** – grup mare de nave având conducere unică.
- **formă de guvernare** – mod de organizare și de exercitare a puterii de stat. Formele de guvernare principale sunt monarhia și republica.
- **fort** – lucrare de fortificație, construită din zidărie, cu contur poligonal, care făcea parte dintr-o linie fortificată (vezi și *bastion*, *redută*).
- **fortăreață** – loc important din punct de vedere militar, puternic întărit, pregătit pentru apărare de lungă durată în caz de asediu.
- **fortăreață zburătoare** – denumire dată în timpul celui de-al Doilea Război Mondial unor avioane de bombardament foarte mari.
- **fortificație** – lucrare militară permanentă de apărare (vezi și: *bastion*, *fort*, *fortăreață*, *redută*).
- **forum** – piață publică a orașelor romane, centru al vieții economice și politice al acestora.
- **fracționism** – acțiune condusă de o grupare care se desprinde dintr-un partid, adoptând o politică opusă acestuia.

(Va urma)

O frescă a unui destin elevat...

Cititorul atent a observat că, de mai mulți ani, scriitorul Ion Anton, pe lângă genul publicistic, practică, iată, în mod constant scrierea romanului-cronică (în acest context amintim romanele „Foka”, (ed. Silvius Libris) și „Marele Nanu sau stejarul genealogic Dicescu”, (ed. EL-KON)), dovedind că el pasionează cu adevărat calitatea de relator și cronicar al unor personalități notorii basarabene.

Recent, pentru confirmare, scriitorul Ion Anton oferă un alt roman, de data aceasta este un roman-jurnal, intitulat „Uitasem să vă spun...”, despre care criticul literar Tudor Palladi menționează: „Prin zugrăvirea detaliată și inspirată a chipului neordinar al sopranei Anastasia Dicescu, prozatorul Ion Anton își dezvăluie totalmente calitățile și posibilitățile naratologice semnificative de întregire a ideii de roman-jurnal prin utilizarea iscusită, măiestrit concepută și realizată excelent din spre parte și întreg, dinspre destin și Clipă, dinspre unicitatea caracterului dramatic și creator al protagonistei”.

Astfel, de data aceasta, în noul său roman, preocupările autorului nostru sunt îndreptate spre un domeniu foarte actual în prezent – file de jurnal, care scot în prim-plan mărturii ale vieții și activității Primadonei Anastasia Dicescu, soprana care a excelat pe parcursul prezenței sale senine la Operele din Chișinău, Odesa, Cluj și București.

Trebuie să menționăm faptul că nu e vorba despre un jurnal conceput după rigorile speciei, ci de reunirea unor deosebite reflecții despre Primadona Anastasia Dicescu, prilejuite autorului de contactul cu cele notate de talentata Anastasia: „10 septembrie, 1910, Odesa. Ura! Eu, basarabeanca Anastasia Dicescu, o tânără un pic bondoacă, un pic sfoasă, dar nicicând șovăielnică în fața greutăților, sunt admisă la Conservatorul din Odesa! Inima nu-mi încapă în piept de bucurie. Adevărat, tot ea, inimioara mea, se făcuse mică cât un purice în clipa când m-am pomenit în fața comisiei de examinare” (p. 7).

Acest roman-jurnal nu se compune din note zilnice scrise, sau nu cu gândul unei viitoare apariții, ci din confesiunile Primadonei Anastasia Dicescu legate de rutina amară și de experiența și împrejurările prin care a trecut protagonista: „Topesc în acest prolog meditativ-sentimental toate filele cele scrise și cele nescrise ale jurnalului copilăriei și adolescenței mele zicându-mi: „Iată-mă copilă, iată-mă adolescentă!” Un mozaic de visuri, făurit din plămădeala dragostei pentru arte și a dorinței afirmării sufletului plin de candoare! Un apăsător val de sinceritate ce se așterne ca o speranță peste pânza viitoarei mele vieți. Anii de gimnaziu și de liceu au zburat ca o clipă... Inchipui-țio tânără din mine între anii 1900-1905! Ea are în mugurul conștiinței inocența și naivitatea copilăriei, dar și un impuls puternic de energie pentru a atinge visate înălțimi. Mintea și sufletul îi sunt zburdalnice, iar gândul e în căutarea maturității” (p. 5).

Scriitorul Ion Anton a adunat în cuprinsul acestui roman-jurnal rodul cel mai bun al veghilor sale, înfățișând adevărul despre destinul și vocea de excepție, dar și despre talentul muzical hărăzit de Dumnezeu: „Fidel, deci, acestui parcurs al artei de operă, Ion Anton reconstituie jurnalul de viață al sopranei privind însuși destinul ei dramatic, legăturile, contactul acesteia cu celelalte persoane și personaje din anturajul scenic și de familie, de viață în general. Un loc aparte în însemnările ei, uneori zilnice, alteori sporadice sau cu file reconstituite de scriitor pe baza logicii adevărului artistic, este acordat momentului istoric de înființare/fondare a Conservatorului din Chișinău (1919), activității ei

scenice la opera din Odesa (1916-1919), opera română din Cluj (1919-1924) și a celei de la Conservatorul din Chișinău (1919-1940), unde s-a consacrat ca întemeietoare, dar și ca primă directoare, lumea numind-o cu respect director-fondator” (p. 260).

Romanul-jurnal „Uitasem să vă spun...” nu înfățișează doar întâmplări și oameni ce au însoțit-o pe Primadona pe parcursul vieții sale, dar – surprinzător – toate aceste notații exacte sunt compensate de viziunea dominant intelectuală ce îi era proprie Anastasiei Dicescu, scoțând la iveală mărturii ale vieții și activității unei personalități pe care Moldova dintre Prut și Nistru a dat-o poporului român, culturii naționale și universale: „Romanul-jurnal „Uitasem să vă spun...” dezvăluie pregnant, prin țesătura lui inspirată, întregul tumult creator al sopranei, de la stingerea fizică a căreia, pe 17 iulie 2025, s-au împlinit 80 de ani de veșnicie. Privit dintr-o parte și de la distanța anilor ce ne despart de trecutul netrecut al celebrei soprane, director-fondator al Conservatorului „Unirea” din Chișinău, personalitate care și-a cucerit un loc binemeritat în istoria culturii și în cultura istoriei naționale, vom înțelege mai bine darul inexprimabil al cântecului și al scenei, grație căroara s-a consacrat totalmente odinioară mereu iscoditoarelor și innoitoarelor visuri celeste, prin care a învins depănarea continuă a timpului și a intrat pentru totdeauna în neuitarea lui mareață, dacă nu în patrimoniul lui sublim și etern. Luați de vârtejul amintirilor reînviat aievea de romanul-jurnal insolit al primadonei Anastasia Dicescu, reconstituit și scos la lumină onorabil și pilduitor de prozatorul Ion Anton, care a apelat substanțial și la ficțiunea artistică, ca procedeu literar, bazat pe logica intuiției salvatoare, mai ales acolo unde filele de jurnal lipseau totalmente sau au fost rupte intenționat de Anastasia Dicescu, parcurgem dimpreună cu protagonista vremuri destul de complicate care ne-au pus neamul, destinul lui deloc însoțit la încercări epocale” (p. 261).

Fiecare scriitor sau artist este definit prin facultatea dominantă a personalității sale. Scriitorul Ion Anton vine în fața cititorului său cu acest deosebit roman-jurnal, care completează în mod fericit șirul romanelor anterioare cu amprentă de cronică - „Foka” și „Marele Nanu sau stejarul genealogic Dicescu”, cumulându-le într-o adevărată saga (de la Tudor Palladi cetire), obținând un îndemn la lectură și recomandând o carte în care se răsfrâng momente dintr-o existență ce a stat sub semnul „manuscriselor din sertar”, iar romanul-jurnal „Uitasem să vă spun...” ne vorbește despre cunoașterea vieții și activitățile unei personalități emergente a artei lirice naționale din perioada interbelică, ilustrând un anumit segment imbinat în paginile unui roman-jurnal, conturat pe destinul Anastasiei Dicescu, ce păstrează și astăzi spații întinse de încordare specifice unui intens moment al adevărului.

Vitalie RĂILEANU

Vasile GRITCO a lucrat o viață profesor de limba și literatura română și de istorie la școala-internat de tip sanatorial din or. Drochia.

Pentru maturi a editat două culegeri de versuri. În prezent, la editura „Pontos” e pregătită pentru tipar cartea sa de versuri pentru copii „NU-I UȘOR SĂ FII DRESOR”.

Vă propun câteva poezii din viitoarea sa carte.

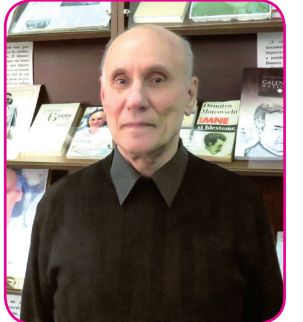
Titus ȘTIRBU

Vasile GRITCO

GUGUȚĂ

Lui Spiridon Vangheli

Îl cunosc mai toți pe-aici –
Și maturi, și găgâlici,
Și în sat, și în oraș...
E hazliu, e și poznaș,
Cu isprăvi nenumărate
Și interesante toate.
Vezi, de la așa eroi
Afli multe lucruri noi.
Viața lui e ca și-a noastră –
O descriere măiastră.
Numele ? Guguță-i spune.
Și e născocit anume
De un mare scriitor
Cunoscut de cititor.
Spiridon Vangheli este
Și-i un nume de poveste.
– Băiețele, ia să-mi spui,
Ai citit cărțile lui?

Steaua mea

Întinericul se lasă,
Toți copii vin acasă.
Cerul este plin
cu stele
Ca șiragul de
mărgele.
Printre ele
este-o stea,
Care este steaua mea.
Steua mea nu are
somm,
Mă păzește când
eu dorm.

ÎMBLÂNZITORUL

Credeți voi că e ușor
Sa-mblânzești un tigrișor?
Când deloc imaginari
Îți arată colții mari?
Sau pe-un pui de leopard,
Când îl vezi cum

ochii-i ard?

Trebuie să ai voință,
Mai apoi să ai știință,
Trebuie să ai răbdare,
O răbdare mare-mare.
Să-l înveți să te asculte
Și la circ să facă multe.
Ca să fie deseori
Admirat de spectatori.
Fără dragoste și dor
Nu poți fi îmblânzitor!

Pâine amară

De-o să pleci vreodată
Din a noastră țară,
Undeva departe
Unde-i numai vară –
Toată lumea știe:
Pâinea e sălcie,
Pâinea e amară!

Dialog cu bătrânul PĂMÂNT

– Moș Pământ bătrân

și greu,

Ce ascunzi sub șalul tău?
– Dragii mei copii, vă spun:
În meleagu-acest străbun
Sunt buni și străbuni,
Care-au fost ostași voinici,
Cu dușmanii răi luptând,
Apărând meleagul sfânt
Și-au căzut ca niște brazi
Pentru zilele de azi,
Ca să nu mai știți și voi
Ce înseamnă un război!

Nr. 9 (188)

DREPTURILE MELE, CE SĂ FAC CU ELE?

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

20 NOIEMBRIE – ZIUĂ INTERNAȚIONALĂ A DREPTURILOR COPILULUI

În fiecare an, pe 20 noiembrie, este consemnată Ziua Internațională a Drepturilor Copilului. Este ziua în care Adunarea Generală a Națiunilor Unite a adoptat Convenția cu privire la Drepturile Copilului. Până în prezent, ea a fost ratificată de 194 țări.

Republica Moldova a aderat la Convenția privind Drepturile Copilului pe 12 decembrie 1990, prin Hotărârea Parlamentului nr. 408-XI. Odată cu ratificarea țara noastră s-a angajat să protejeze copiii (orice persoană sub 18 ani) de orice gen de discriminare, să le asigure o bună securitate socială și condiții pentru dezvoltare intelectuală și fizică, protecția fiecărui copil devenind o prioritate pentru Guvern.

UNITATE PRIN DIVERSITATE

Bucurie împărtășită de elevii din clasa a IV-a „A”

Elevii de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Leova au sărbătorit cu multă deschidere diversitatea în comunicare cu prilejul **Zilei Limbilor Europene**. Holul liceului a prins culoare și viață, fiind decorat tematic, în pauze au răsunat melodii în limbi europene, ceea ce a conferit un suflu multicultural întregii școli.

Ziua a fost marcată printr-o serie de activități coordonate de catedra metodică „Limbă și Comunicare”. Profesorii le-au vorbit discipolilor despre rolul limbilor europene în viața personală, profesională și culturală, oferindu-

le contexte interesante de reflecție și dialog.

În toate clasele a domnit o atmosferă caldă, deschisă și plină de energie pozitivă. O adevărată aventură lingvistică, de exemplu, au trăit elevii din clasa a IV-a „A”, ghidați cu multă grijă și pasiune de doamna învățătoare **Aliona Deliu**. Copiii au învățat prin joc, participând la vânătoarea de comori „Pe urmele limbilor europene”: s-au descurcat de minune în fața unor provocări lingvistice, au cântat și au dansat pe ritmuri europene.

La orele de robotică, elevii și-au pus creativitatea la

contribuție, construind din LEGO drapele ale statelor europene și reprezentând cuvântul „Salut” în diferite limbi.

Un moment special au oferit și membrii Consiliului Elevilor, care și-au salutată colegii și profesorii în diverse limbi europene, subliniind astfel, prin diversitatea lingvistică, unitatea care ne leagă pe toți în cadrul Europei.

An de an, Ziua Limbilor Europene ne amintește de importanța studierii limbilor străine.

Natalia CALALB,
director adjunct
la Liceul Teoretic
„Mihai Eminescu”

or. Leova

Diversitatea ne unește

Memorează prevederile Convenției O.N.U. cu privire la Drepturile Copilului:

- Toți copiii sunt egali în drepturi, de orice origine ar fi ei sau părinții lor.
- Fiecare copil are dreptul să trăiască în familie.
- Fiecare copil are dreptul la identitate: nume, prenume, naționalitate.
- Fiecare copil are dreptul la sănătate.
- Fiecare copil are dreptul la educație, în școală și în afara ei.
- Orice copil cu handicap are dreptul să fie ajutat să trăiască alături de ceilalți.
- Fiecare copil are dreptul la protejarea vieții sale private.
- Fiecare copil are dreptul să se exprime și să fie ascultat.
- Fiecare copil trebuie să fie protejat împotriva oricărei forme de violență.
- Nimeni nu are dreptul să exploateze un copil.
- Atunci când comite o infracțiune, copilul are dreptul la justiție și la măsuri adaptate la vârsta sa.
- Pe timp de război, copiii au dreptul să fie cei dintâi protejați și nu pot deveni soldați.

Valori pentru viață

Elevii din clasa a VI-a de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din s. Sadacția, r-nul Cimișlia, învață cum să aibă grijă de propria sănătate, de siguranța celor din jur și de natură.

Secretul fericirii

- Diana este o mică domnișoară care adesea se vede în-ferioară celorlalți copii. Părinții au început să se îngrijoreze văzând că fiica lor nu pare să fie fericită și au apelat la un psiholog. Acesta și-a dat seama că Diana are nevoie de ajutor și i-a propus un experiment:
- - Aș vrea să folosești un reportofon și să îți imaginezi că ești reporter. Intervievează-ți părinții, fratele sau sora și doi-trei prieteni. Spune-le că faci un documentar despre Diana și ai dori să știi care sunt lucrurile pe care le apreciază la tine și motivele pentru care le plac aceste lucruri. Ca un reporter de investigație, vei insista să primești răspunsuri complete și detaliate. La finalul interviului, spune-le și tu celor cu care ai vorbit ce îți place la fiecare dintre ei.
- Deși prima reacție a Dianei a fost să refuze sarcina fiindcă i se părea că cei din jur vor crede că este îngâmfată, psihologul a insistat:
- - Îți propun să ascuți înregistrările atunci când te afli în camera ta. Sunt răspunsuri la care te așteptai sau nu? Ce comentarii ți-au plăcut cel mai mult? Fă o listă cu cele mai frumoase 10 opinii pe care le-ai auzit. Pune lista în fața oglinzii sau lângă pat, pentru ca dimineța când te trezești să le poți citi.
- Deși neîncredătoare, Diana a reușit să ducă la bun sfârșit experimentul propus de psiholog. Și mare i-a fost mirarea când a aflat nenumărate lucruri frumoase pe care ceilalți le aveau de spus despre ea.

Temă pentru acasă

- Ți se întâmplă să te critici mereu, să te simți uneori neajutorat/ă și descurajat/ă? Încearcă și tu acest experiment și scrie-ne cum au decurs interviurile și ce ți-a plăcut din ceea ce cred alții despre tine. Te-a ajutat să-ți formezi o imagine pozitivă de sine?
- Pentru cei mai curajoși am pregătit Diplome și mici cadouri.

AVE TERRA!

Coordonator de pagină: Lica MOVILĂ

Nr. 9 (370)

**Pagină
de cultură
și educație
ecologică**

Concursul: „Dragu-mi-i și mult mi-i drag”

FACEM ORDINE ÎN SATUL NATAL

A fi membru al cercului de ecologie nu e un hobby. Este să ai grijă în permanență de curtea școlii, să o păstrezi curată, verde, frumoasă. Să-ți pese de aspectul satului natal, în orice anotimp. Toamna a venit cu griji noi și elevii de la Gimnaziul din satul Talmaz, raionul Ștefan-Vodă, îndrumați de conducătoarea cercului de ecologie, dna Ecaterina PROCOPII, profesoară de geografie și director adjunct al gimnaziului, au profitat de zilele calde pentru a face ordine în localitate.

De două ori pe an, ecologiștii din clasa a VII-a îngrijesc teritoriul de lângă terenul de sport: fac curățenie generală, strâng deșeuri, mătură, prășesc, plivesc, sădesc flori.

Clasa a IX-a are în responsabilitatea sa zona aflată după gardul școlii, unde, în fiecare primăvară și toamnă, timp de 5 ani, elevii efectuează lucrări de ecologizare. Adună gunoaiele, frunzele uscate, deșeurile, le sortează. Astfel, tinerii sensibilizează întreaga comunitate să pună umărul pentru a transforma Talmază într-un sat demn de admirat și vizitat.

Acasă, fiecare elev are grijă de păsări și animale, manifestând față de ele sentimente calde, de prietenie.

• Surorile Adelina și Valeria BUDIȘTEAN își ajută părinții

• Iosaf TIMUȘ cu iepurașul drag

„Mă ocup de animalele din gospodărie cu multă responsabilitate, spune cu mândrie Zinaida CIOBANU, elevă în clasa a VII-a „B”. Ma scol în fiecare dimineață cu gândul să o ajut pe mama. Le dau de mâncare vitelor, le adăp și le fac curățenie în colivii sau în grajd. La ora 6.30 plec cu vacile la cireadă. Îmi place să vorbesc cu ele, să le mângâi. Ele mă înțeleg și îmi răspund cu afecțiune. Iar eu învăț de la aceste ființe sincere și cuminți devotament, bunătate, atașament.

Iosaf TIMUȘ are o mare pasiune pentru iepuri și porumbeii decorativi. Cu toate că e abia în clasa a VI-a, a adunat bani singurel pentru a-și cumpăra aceste animăluțe și păsări pe care le crește cu mult drag.

Lica MOVILĂ

TOAMNA DE AUR la Fârlădeni

În cadrul „Decadei ușilor deschise”, dedicate toamnei, în satul Fârlădeni a fost organizată o adevărată sărbătoare a culorilor, a bucuriei și a talentului, la care au participat toate cercurile de creație. Atmosfera era una de poveste: în sala Centrului de Creație a poposit Măria Sa Toamna, iar copiii au adus cu ei veselie și inspirația anotimpului, prezentând un program variat de poezii, cântece, ghicitori, dansuri și desene, toate acestea fiind completate de o expoziție impresionantă de lucrări tematice. Fiecare

cerc a contribuit cu entuziasm, punând în valoare truda, imaginația și talentul elevilor.

Astfel, în acea zi, Toamna s-a arătat un anotimp al belșugului, al bucuriei roadelor adunate și al speranței. Prin implicarea elevilor și a conducătorilor de cercuri: Ion CUCOVICI, Tatiana BURCA, Larisa CIOBAN, Valeriu TOFAN, Antonina CUCOVICI, activitatea „Toamna – farmecul culorilor” a devenit o tradiție a comunității noastre, menită să cultive dragostea pentru artă, natură și valorile autentice.

Ion CUCOVICI,
conducător de cerc
la Centrul de Creație

s. Fârlădeni, r-nul Căușeni

File din „Cartea Roșie”

AMANTĂ SOLITARĂ

Specie cu areal limitat. Comestibilă. În Republica Moldova crește în apropierea comunei Bălăbănești, a stației Zloți, mun. Chișinău, în satul Rădenii Vechi, r-nul Ungheni. Peste hotarele republicii se întâlnește în Asia Centrală, Caucaz, Europa.

Pentru creștere preferă pădurile aride și revene, uneori plantațiile forestiere de foioase. Este o specie vulnerabilă. Ciupercă tericolă, formează micorize. Fructifică din iulie până în septembrie. Ca aspect cantitativ se întâlnesc sporadic plante solitare. Nu crește în condiții artificiale. Este ocrotită în cadrul Rezervației Peisagistice „Cărbuna” și în Rezervația Științifică „Plaiul Fagului”.

Cântăm și desenăm natura

• „Toamnă, ce frumoasă ești!” Desen de Lavinia SILII, elevă în clasa a V-a, Centrul de Creație, sec. Râșcani, mun. Chișinău

ANIMALE CIUDATE

PARTENERI DE NĂDEJDE

În Cambodgia, șobolanii au devenit aliați indispensabili în detectarea minelor terestre care au ucis și au mutilat mii de oameni. Aceste rozătoare inteligente, care pot atinge până la 45 cm lungime și 1,5 kilograme greutate, sunt antrenate să identifice mirosul de material exploziv folosit în mine și muniții explozive. Ei se află în prima linie, străbătând câmpurile pentru a semnaliza însoțitorii când simt miros de exploziv.

UNIVERS CULTURAL

Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

Nr. 9 (89)

TRADIȚIA DANSULUI MOLDOVENESC

Recent, satul Sireți din raionul Strășeni a devenit capitala dansului popular din Republica Moldova. Astfel, localitatea a găzduit prima ediție a Festivalului Dansului Popular de la Sireți, un eveniment plin de culoare, voie bună și tradiție autentică.

La manifestare au participat 13 ansambluri folclorice din întreaga țară, de la copii până la dansatori cu experiență, toți uniți de pasiunea comună pentru dansul popular și dragostea față de valorile naționale. Parada portului popular a deschis evenimentul: pe străzile satului au pornit artiști în costume tradiționale, s-au auzit ritmurile tobelor.

După paradă, în centrul localității s-a încins o horă mare, la care s-au alăturat localnicii și oaspeții veniți din alte raioane. Atmosfera a fost una de sărbătoare, fiecare moment a purtat amprenta autentică a spiritului moldovenesc.

Festivalul a fost organizat cu scopul de a promova dansul popular, portul național și tradițiile locale, dar și de a crea o punte între generații — de la cei mai mici dan-

satori până la cei care păstrează și transmit obiceiurile strămoșești de zeci de ani.

Evenimentul s-a desfășurat pe scena din centrul satului Sireți, în prezența oficialităților locale și a publicului numeros. Organizatorii și-au exprimat dorința ca festivalul să devină o tradiție anuală, atrăgând tot mai multe colective artistice din țară și de peste hotare.

„Prin dans, port și cântec ne păstrăm rădăcinile. Sirețiul are oameni talentați și dornici să arate lumii frumusețea tradițiilor noastre”, au declarat organizatorii evenimentului.

Seara s-a încheiat într-o atmosferă de bucurie și unitate, cu aplauze îndelungate și promisiunea unei noi ediții, care să ducă mai departe mesajul: „Cine joacă, nu uită de unde vine”.

Cor. „F. D.”

EXCURSII ȘI TURISM

EXPOZIȚIA DE FOTOGRAFIE DIN TEMELEUȚI

Centrul de Experiențe Turistice „Poarta Neamului” din satul Temeleuți, raionul Călărași, a găzduit recent expoziția de fotografie „Porțile Moldovei”, un eveniment dedicat valorificării patrimoniului cultural și meșteșugurilor tradiționale. Vizitatorii au putut admira 50 de porți autentice, sculptate sau pictate, care reflectă bogăția artistică și simbolismul satului moldovenesc. Sursa: moldpres.md

Pe lângă expoziție, participanții s-au bucurat de o drumeție ghidată la izvorul râului Bâc, de ateliere gastronomice unde au învățat să pregătească hulubași și biscuiți de casă, dar și de prezentări creative despre tradițiile și meșteșugurile locale.

Gazda evenimentului, Natalia Țurcanu, a menționat că scopul acestor activități este păstrarea și transmiterea tradițiilor către tânăra generație prin experiențe vii și autentice. „La Poarta Neamului oferim momente care readuc oamenii la rădăcini – gătit tradițional, excursii în casa buneilor, veche de 103 ani, și cazare printre plantații de vii, într-un decor ce îmbină simplitatea cu farmecul locului”, a spus aceasta.

Vizitatorii au descris centrul ca pe un loc care „nu se lasă ușor definit – nici casă, nici pensiune, ci o inimă care bate în centrul satului”. Atmosfera, liniștea și mirosul de lemn vechi creează senzația unei povești vii, în care tradiția și natura se împletesc armonios.

TINERE TALENTE

VOCEA COPILĂRIEI

Cu un zâmbet senin și o privire plină de curiozitate, Amelia Rusnac pare una dintre acele copii care se nasc cu o lumină aparte. În ochii ei albaștri se citește pofta de a învăța, de a explora și de a dăruia. Este elevă în clasa I-i „C” la Liceul „Mihai Eminescu” din Drochia, având-o drept îndrumătoare pe învățătoarea Galina Dobac. Totodată, frecventează Centrul de Creație a Copiilor „CANTO”, condus de Daniela Berezovschi, locul unde și-a descoperit dragostea pentru muzică și a început să-și formeze vocea, învățând ce înseamnă disciplina artistică, munca și emoția scenică.

Deși are doar șapte ani, Amelia a reușit să îmbine cântecul cu o maturitate surprinzătoare în exprimare. Pentru ea, cântecul nu este doar un joc frumos, ci și o formă de a comunica lumii ceea ce simte. De fiecare dată când urcă pe scenă, transmite o bucurie sinceră, o energie care ajunge direct la sufletul spectatorilor. Primul moment artistic, piesa „Să trăiască, să înflorească”, a fost și începutul drumului său spre lumea aplauzelor. Emoțiile primului contact cu publicul s-au transformat în motivație, în dorința de a merge mai departe, de a se perfecționa.

Următoarele apariții au confirmat potențialul ei. Invitată în emisiunea „Ora micilor vedete” cu Ilina Bunescu, Amelia a demonstrat că talentul ei este dublat de o inteligență vie și o spontaneitate dezarmantă. A vorbit cu siguranță, a cântat cu seninătate și a arătat că simplitatea și naturalețea pot fi cele mai frumoase calități pe scenă. La evenimentul dedicat „Zilei Internaționale a Familiei”, a interpretat piesa „Familia mea”, un cântec devenit mărturisirea sinceră a dragostei pentru cei apropiați.

Pasiunea Ameliei a prins contur și în fața camerei de filmat. Cu sprijinul părinților săi, Diana și Sergiu Rusnac, și al profesoarei sale, a realizat trei videoclipuri profesionale, fiecare dintre ele un pas înainte în dezvoltarea artistică. Primul, „Îmi place muzica”, produs într-un studio din Bălți, a fost urmat de „Odor de primăvară” și „Copilăria mea”, ambele filmate în aer liber, în tonalitate cu prospețimea și sinceritatea interpretării ei. Prin aceste proiecte, Amelia a învățat ce înseamnă răbdarea, repetiția, perfecționarea, dar și bucuria de a-ți vedea visul prins în imagini și sunet.

La Festivalul Raional „Te cânt, Patrie și Neam”, tânăra interpretă a prezentat publicului piesa „Frumoasă-i Țara noastră”. Evoluția sa i-a adus locul al III-lea atât la etapa raională, cât și la cea desfășurată la Soroca, confirmând că talentul se recunoaște dincolo de vârstă.

Activitatea Ameliei nu se oprește însă la competiții. Ea este des invitată la evenimente culturale organizate de

Muzeul din Drochia – de la activități cu tematica „Valorile care ne unesc” la seminare interdisciplinare și manifestări dedicate Zilelor Europene ale Patrimoniului. În toate aceste contexte, vocea ei se face auzită cu aceeași claritate și emoție, iar fiecare apariție devine un moment de bucurie pentru public.

Este prezentă la târguri, spectacole și evenimente tematice – de toamnă, pascale sau dedicate sărbătorilor tradiționale – implicându-se cu seriozitate și entuziasm. Pentru Amelia, scena nu este doar un loc unde se cântă, ci un spațiu în care se învață, se dăruiește și se crește. Fiecare interpretare este un pas spre încredere, spre o cunoaștere mai profundă a propriei sensibilități.

Cei care o cunosc vorbesc despre o copilă cu suflet cald, prietenoasă și încrezătoare în forțele proprii. În spatele zâmbetului ei se ascunde o fire perseverentă, atentă și curioasă. Amelia ascultă, observă, își asumă și își dorește să progreseze. Poate că acesta este secretul tuturor începuturilor frumoase – curajul de a învăța și de a visa, chiar și atunci când e abia la primii pași.

Susținută de părinți și de profesoara sa, Amelia Rusnac își clădește un drum artistic care promite. În vocea ei se aud notele muzicii, dar și eco-ul unei copilării care vrea să lumineze lumea.

Sursa: Glia Drochiana

IN MEMORIAM Iulia MIHĂILEANU-BRÂNZĂ - 70

Iulia MIHĂILEANU (BRÂNZĂ) s-a născut în satul Mihăileni, Râșcani, la 2 decembrie 1955. A absolvit Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Litere (1978). Timp de peste un deceniu a fost muzeograf și secretar științific la Muzeul de Literatură „D. Cantemir”, apoi secretar responsabil și redactor la revista „Femeia Moldovei”. Iulia Mihăileanu a avut colaborări la revistele: „Columna”, „Nistru”, „Basarabia”, „Limba Română”. În 1999, la Cluj-Napoca, susține teza de doctorat cu tema: „Mitul getodacic în literatura română”. Ulterior e angajată la Muzeul Etnografic din Rădăuți, publicându-și majoritatea articolelor în presa de peste Prut.

Debut editorial: „Pășaniile unei pisici vagabonde”, Rădăuți, 2000. Pe parcursul anilor, scriitoarei îi apar, tot la Rădăuți, următoarele cărți: „Corbul lui Magellan”, 2001, „Doi câini în Țara Marilor Golani” (2002), „Profețiile Corbului” (2007), „Poveștile câinelui sihastru” (2007); „Romanul lui Arcașu povestit de câinele său credincios” (2008); „Unde ești, copil din Mihăileni” (2009), „Ființa ideală”, piese (2010), „Valea popândăilor” (2013). A fost membră a Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova și din Bucovina. S-a stins din viață la 11 aprilie 2017.

Iulia MIHĂILEANU-BRÂNZĂ

Cătunul bătrânilor frumoși și copiii cerului

(Fragment din cartea „Profețiile corbului”)

Vizitatorul curios privi cu admirație la bătrâna pasăre cu penele rare și ciocul ponosit. Corbul, însă, avea ochii ageri și pătrunzători de ființă inteligentă. Cunoștea istoria adevărată a acelei așezări populate de statui și nu era de mirare că putea să-i prevadă viitorul. În pieptul lui mic cât o nucă încăpea mai multă suferință și compasiune decât în cel mai uriaș piept omenesc. Asta îl făcea sublim.

- Unde s-au refugiat bietele lighioane? întrebă vizitatorul.

- Unele au fugit unde le-au dus ochii. Celelalte s-au aciuat în Cătunul Bătrânilor Frumoși.

Vizitatorul rămase cu gura întredeschisă. Proverbul zicea că nu s-a văzut copil cuminte și babă frumoasă. Dar iată că acest corb îi spune despre un întreg cătun de babe și moșnegi frumoși.

- Ei, dragă, răspunse Corbul. Dacă ai văzut că există orașe fără animale, cu statui în loc de oameni, de ce n-ai admite că pot exista și cătune cu bătrâni frumoși? Firește, pe hartă n-ai să găsești numele acesta. Oficial se cheamă altfel... Animalele vedeau, însă, ceea ce ochii oamenilor nu pot vedea: bătrânii aceia erau ca niște Feți-Frumoși și Ilene Cosânzene. Plecând, tinerețea luase cu ea egoismul și abia acum cunoscură adevărata iubire. Iubeau tot ce vedeau în jurul lor: lumina soarelui, firul de iarbă, rândunica de sub streășină, fluturele de pe pervaz, căderea ploii, foșnetul frunzelor în preajma toamnei, imaginea fulgilor căzând... În casele lor nu vedeai ceasuri sau calendare, fiindcă ei trăiau deja în veșnicie. Își măsurau ziua după ciripitul păsărilor și trecerea soarelui pe cer, iar anii, după plecarea și întoarcerea cocorilor trăind în paradisul lumii de lumină. Gurile lor știrbe nu mai puteau vorbi și se înțelegeau cu necuvântătoarele prin gesturi și gânduri. Ochii lor se acoperiseră de negura anilor. Dar ei vedeau divinitatea în orice gânganie, frunză sau picur de ploaie.

Erau cele mai frumoase ființe din câte s-au văzut pe pământ. Și animalele, care au rămas neucise, nespânzurate, neotrăvite și neîncate, când s-au văzut scăpate din infernul Orașului Ordinii Exemple, s-au oprit lângă acești bătrâni.

Câinele, văzând un gard de nuiiele, căzu sub el, zicând:

- Eu mă opresc aici. Iată văd în grădină un stog de fân. Dacă nu vine

stogul la mine, mă voi târa eu la el. Și dacă stogul cela are o stăpână, sunt salvat. Pentru un lătrat vrednic câștig o bucată de pâine, iar apă am în pârâu.

- Nici eu nu merg mai departe, zise pisica. Văd prin geamul izbei o sobă, iar soba are un prichici. Îmi voi câștiga pâinea cu torsul. Torsul unei pisici e cel mai frumos cântec de leagăn pentru o bătrână.

- Atunci nici noi nu mergem mai departe, ziseră celelalte animale, cău-

Bătrânii cătunului rămaseră uimiți văzând numărul mare de păsări și animale pripășite prin împrejurimi. Dar știau că necuvântătoarele sunt mesagerii cerului și le lăsau în pace.

- Dumnezeu ne trimite semnele iubirii sale, ziseră ei.

Când secerau, lăsau câteva spice și pentru copiii cerului. Culegeau ci-reșele și vișinele doar de la poalele pomului. Vârfurile erau pentru prietenii lor înaripați. Nu se supărau pe

focul în sobă, ascultau cum vuieste vesel și așteptau să vină gerul.

Primăvara, când cucul le cânta în față, îi aruncau un ban drept mulțumire pentru semnul de noroc. Când vedeau un stol de cocori, se grăbeau să-i întâmpine, ridicându-se în picioare. Asta însemna că tot anul vor fi buni de muncă...

Când cocoșul cânta în prag, trebuia să te aștepti la musafiri. Câinele urla – însemna că boala grea sau moartea rătăceau pe undeva pe aproape, putând alege chiar casa ta drept loc de mas. Sătenii le așteptau ca pe oricare musafir, gura lor nu cătea și spatele nu se plângea de nici o povară. Cucuveaua prevestea și ea uneori nenorocirea. Dar dacă își făcea sălaș în podul tău, nu era bine s-o alungi: ea îți priveghea gospodăria. Rândunica își alegea streășina ta ca să-și facă cuib – trebuia să-i mulțumești cerului: casa ta avea un înger păzitor. Vrăbiuțelor și altor păsărele ce alegeau pervazul tău drept loc de popas era bine să le dai de mâncare. În lumea de apoi ele îți conduceau sufletul spre paradis.

Când un moș își ara petecul de pământ și pe cămașa-i albă de cânepă ninge cu găinaț de ciori, el își amintea de războiul din care rămăsese cu piciorul cioplit de o schijă, și zicea: „Dă, Doamne, găinaț de ciori în loc de bombe!” Când unei băbuțe îi cădea un găinaț de pasăre pe baticul alb ca neaua, ea se gândea că mâine va merge la târg cu cartofi și cu brânză de vândut și zicea: „Noroc, Doamne!”.

Într-adevăr, în anul acela locuitorilor cătunului le-a mers cum nu se poate mai bine. Galeriile săpate de cârțițe și șobolani aerisiră bine solul. Iarba crescuse înaltă și mustoasă. Fânul se adună mult. Acolo unde în an fusese un stog, acum se înălțau două. Vacile avură ce mânca și laptele nu încăpea în ulcele. Așa încât roata olarului se învârtea zi și noapte ca să poată face față hărniciei vacilor. Brânza era grasă și galbenă ca aurul. Băbuțele o vindeau ca pe pâinea cea caldă. Și locuitorii cătunului avură de toate și petrecură o iarnă ca-n povești, fără griji de prisos și fără vise urâte.

Bolile uitaseră de ei. Moșii nu se mai plângeau de dureri de șale. Nici băbuțele de dureri de cap.

- Știi de ce? îl întrebă Corbul pe vizitatorul curios.

Acesta strânse din umeri:
- Spune-mi tu, înțeleptule!...

Desen de Cristina COVRIG

tându-și un culcuș și apucându-se de treaba, pe care o știau mai bine.

Șobolanul Pâslă își săpă galeriile în grădină. Cârțița Catifea făcu niște moviile de pământ la marginea pa-jiștii.

Pisica ieși înaintea bătrânei, care aducea apă cu găleata de la izvor, și se frecă de poala fustei sale, miunând cum știa mai dulce. Bătrâna se înduioșă și o luă în casă, deși mai avea un pisoier. Pisioul era bun bucuros să aibă o prietenă, așa că o primi cu drag. Și fu o mare veselie și o zbuguială în căsuța aceea până noaptea târziu. Apoi băbuța le zise: „De ajuns!” și cele două feline se înghesuiră una lângă alta pe prichici cu botul pe lăbuțe și toarseră harnic, până își văzură stăpâna adormind și ațipiră și ele legănate de lumina lunii.

Mierla își făcu cuib între ramurile teiului din fața casei și intonă câteva triluri. Rândunica se apucă să care sub streășină boțurile de noroi de la râulețul din preajmă. Iar ciorile prinseră a aduna de sub copaci rămurele uscate, cărându-le în salcâmul de lângă hat.

popândău, când își umfla săcușorii de sub obraji cu boabe de grâu din lanul lor. Știau că și popândăul are copii și trebuie să-i hrănească. Când gospodina mulgea vaca, puneau un blid de lapte sub prispă pentru șarpele casei.

Și de asta bătrânii erau frumoși, fiindcă credeau în semnele cerului și puteau să le talmăcească. Când ciocârlia zbura aproape de pământ, știau că o să plouă. Atunci acopereau stogurile de fân, luau tavele cu fructe puse la uscat pe acoperiș, adunau pânzele întinse pe iarbă la albit. Iarna, când ciorile se adunau în nouri negri, întrecându-se la cârâit, știau că ninsoarea nu e departe. Atunci cărau lemne în tindă, aduceau găleți cu apă, dădeau mai mult fân animalelor, apoi făceau focul în vatră și se așezau la fereastră așteptând să vină ninsoarea. Când pisica părăsea prichiciul, urcându-se pe sobă, știau că vine gerul cel mare. Atunci puneau țoluri la ferestrele camerei de locuit și la intrarea în grajd, mutau gălețile de apă de lângă ușă. Apoi făceau

MINUNI CREATE DE OM

TEATRUL DIN EPIDAUUR

Teatrul din Epidaur (sau Epidauros), situat în inima Peloponezului (Grecia), este unul dintre cele mai faimoase și cel mai bine conservate teatre antice din lume, folosit și astăzi. Din 1988 este înscris pe lista patrimoniului mondial UNESCO.

Teatrul face parte din sanctuarul dedicat lui Asclepius, zeul medicinei și vindecării, al cărui simbol – toiagul cu șarpe – e folosit și astăzi. A fost proiectat cu atâta precizie, încât sunetul, chiar o șoaptă, se aude clar fără microfon în fiecare loc din auditoriu.

Asklepion din Epidaur a fost una dintre cele mai importante stațiuni de sănătate din Grecia antică, unde oamenii veneau pentru vindecare. Teatrul a fost construit ca parte a acestui sanctuar, deoarece se credea că arta și drama au un efect terapeutic asupra oamenilor. Conform geografului grec Pausanias (sec. II), a fost creat de Poliklit cel Tânăr, originar din orașul-stat Argos, iar construcția s-a încheiat în jurul anului 330 î.Hr.

Teatrul a apărut într-o perioadă de mari tulburări politice, când Sparta își pierduse dominația asupra Peloponezului, iar Macedonia, condusă de Filip al II-lea și, mai târziu, de Alexandru cel Mare, își începuse expansiunea. În acea perioadă puterea Argosului s-a consolidat, ca urmare a luat naștere această capodoperă arhitecturală. La început, scena era o platformă simplă, dar în etapa elenistică (sec. IV î.Hr.) a fost instalat un *proskenijum* – precursorul

scenelor, o platformă care înălța actorii față de public, astfel oferind o vizibilitate mai bună.

Teatrul Epidauros, care poate găzdui 14.000 de spectatori, este recunoscut ca un exemplu excepțional al arhitecturii și ingineriei grecești și face parte dintr-un complex antic: *Templul lui Asklepiu* – unde pelerinii veneau în căutarea vindecării; *Tholos (Thymele)* – o clădire rotundă cu structuri subterane, al căror scop nu este pe deplin clar, dar, posibil, era unul ritualic sau medical; *Abaton (Enkoimeterion)* – un spațiu în care bolnavii petreceau nopțile, sperând la vise în care Asklepiu le-ar da instrucțiuni de întremare; *stadionul* – un teren de atletism unde se desfășurau

competiții în onoarea zeului amintit.

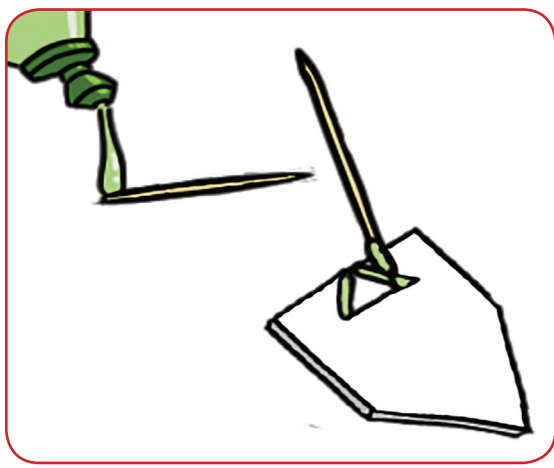
Muzeul Arheologic, amplasat la intrarea în sit, a fost înființat în 1902 pentru a găzdui artefactele descoperite în timpul săpăturilor sanctuarului. Aici sunt expuse obiecte care datează din perioadele arhaică până la romană: părți ale templelor, sculpturi, pietre cu inscripții și instrumente medicale.

În zonă se află și *Micul Teatru Epidauros*, care datează din secolul al IV-lea î.Hr. Spre deosebire de Teatrul Mare, avea o capacitate de aproximativ 2.000 de locuri, fiind folosit pentru spectacole și adunări locale. Astăzi găzduiește evenimente culturale, în special festivaluri, când au loc spectacole muzicale și de teatru într-o atmosferă mai intimă.

ÎN LABORATORUL LUI ARHIMEDE

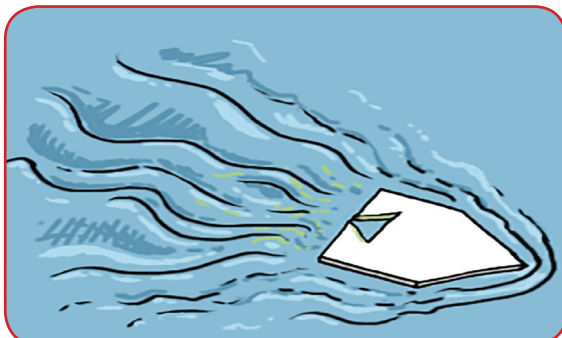
BARCA ALIMENTATĂ CU... SĂPUN

Vă propun un experiment. Veți avea nevoie de o tăviță de spumă (ca cea în care se vinde zefirul), un recipient cu apă (în care să plutească), puțin detergent de vase, o scobitoare.

Tăiați tăvița în formă de barcă de 5 cm. Înmuiați scobitoarea în săpun lichid și ungeți barca în partea din spate, pe creștătură. Așezați barca pe apă și veți vedea că pornește cu viteză înainte.

Cum funcționează? Săpunul este un surfactant, adică descompune tensiunea superficială a apei, astfel se creează o forță care împinge barca pe apă.

Tehnologii noi

MAȘINA pentru... COPII

Imaginați-vă o mașină care se conduce singură. Cum e posibil așa ceva? În Japonia, Toyota a creat un asemenea vehicul, numit *Kids Moby*, o mașinuță electrică destinată copiilor.

Vehiculul este autonom, adică poate circula singur folosind tehnologia de ghidare automată. Aceasta înseamnă că nu este nevoie ca un adult sau un copil să țină volanul. Mașina urmează un traseu prestabilit, iar copiii pot afla informații despre funcționarea automobilelor și despre importanța siguranței în trafic fără a fi în pericol. În plus, *Kids Moby* are sisteme de siguranță care o opresc automat dacă se apropie prea mult de vreun obstacol.

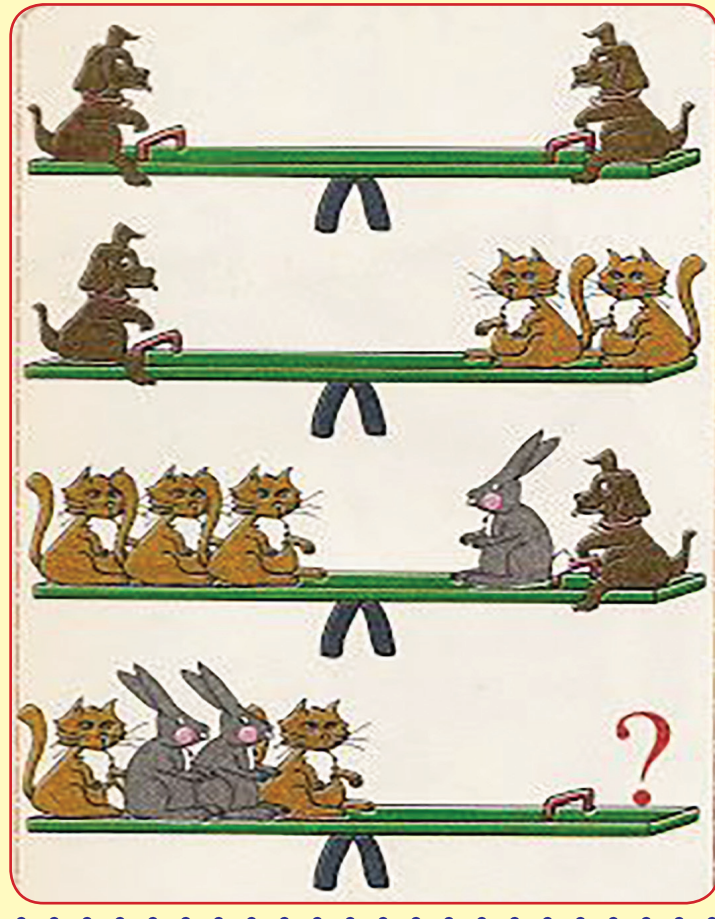
În Japonia, aceste mașini sunt folosite în parcuri de distracții și centre educaționale, unde copiii pot explora lumea tehnologiei și a mobilității într-un mod sigur și educativ.

Mașina are un aspect colorat și prietenos, exact pe gustul copiilor. Este mică, are roți mari și poate călători cu viteză redusă pe drumuri special amenajate. Chiar dacă nu este o mașină reală pentru autostrăzi, *Kids Moby* le oferă copiilor o „simulare” a ceea ce va însemna mobilitatea în viitor! Aceste jucării sunt un exemplu de utilizare educativă și distractivă în același timp. Poate, într-o zi, vehiculele autonome vor fi folosite de toată lumea...

Sursa: toyota-global.com

Problemă de logică

De data aceasta avem trei mesaje de la elevii cărora le place să dezlege misterul cifrelor: Dumitru PEREVOZNIC, Cristian ONOFREI (ambii din Chișinău) și Vanessa BOTNARU din Frumoasa, Călărași. Grăbiți-vă să rezolvați o nouă problemă! A rămas foarte puțin timp până când vor fi anunțați câștigătorii concursului. Succes!

Albert CAMUS (7 noiembrie 1913, Dréan, Franța – 4 ianuarie 1960, Villeblevin, Bourgogne, Franța) a fost un romancier, dramaturg și filozof algerian, francez. În anul 1957 a primit Premiul Nobel pentru Literatură. Motivația Juriului Nobel: „...pentru importanta lui creație literară care, cu o lucidă stăruință, aruncă o lumină asupra problemelor conștiinței umane din vremea noastră”.

Albert CAMUS

Povestea lui Sindbad Marinarul

(Fragment)

O, mărețule calif, tot sub cârmuirea lui Harun-al-Rașid, despre care am tot vorbit, era la Bagdad un hamal sărman, pe nume Hindbad. Într-o zi, când era tare cald, ducea un balot foarte greu dintr-un capăt al orașului tocmai în celălalt. Fiind foarte obosit de drumul pe care-l făcuse deja și cum mai avea încă multe de făcut, ajunsese pe o stradă unde adia un vânticel răcoros și al cărei pavaj era stropit cu parfum de trandafiri. Cum nu-și putea dori un loc mai bun de odihnă, își puse sarcina pe pământ și se așeză pe ea, lângă o casă mare.

Îi păru bine că s-a așezat acolo: căci nările sale se umplură de o mireasmă minunată de aloe și de smirnă arsă care ieșea pe fereastrele acelei case și care, amestecându-se cu aroma de parfum de trandafiri, răspândea în aer un miros suav. În afară de asta, putea auzi un concert susținut de multe instrumente, acompaniate de privighetorile din copaci și de păsările specifice Bagdadului. Această melodie elegantă și mirosul mai multor feluri de cărnuri, care ajungea până la el, i-au arătat că acolo era un ospăț, că oamenii se distrau. Vru să știe cine stătea în acea casă, pe care nu o mai văzuse, pentru că nu prea trecuse pe acea stradă. Ca să-și astâmpere curiozitatea, se apropie de niște servitori pe care îi văzu la ușă, mi-

nunat îmbrăcați, și-l întrebă pe unul cum se numea stăpânul casei.

- Dar cum, îi zise servitorul, sunteți din Bagdad și nu știți că aici este casa stăpânului Sindbad marinarul, vestitul călător care a fost pe toate mările de sub soare?

Hamalul, care auzise despre bogățiile lui Sindbad, nu putu să nu fie invidios pe un om care părea tot atât de norocos pe cât părea el de nenorocit. Amărât de aceste gânduri, ridică ochii spre cer și strigă tare, ca să fie auzit:

- Atotputernice Creator al tuturor lucrurilor, iată ce deosebire este între mine și Sindbad; îndur în fiecare zi mii de greutate și mii de dureri și de-abia dacă ajung să duc alor mei de mâncare pâine tare de orz, în vreme ce fericitul Sindbad se lăfăie în bogății imense, ducând o viață de huzur. Ce a făcut, oare, ca să-i dai soartă atât de fericită? Și eu, ce am făcut, ca să merit una așa de nenorocită?

Sfârșindu-și vorba, lovi cu călcâiul în pământ, ca un om sfâșiat între durere și disperare.

Era încă pradă acestor gânduri amare, când văzu ieșind din casă un servitor, care veni la el și, luându-l de braț, îi zise:

- Veniți cu mine; domnul Sindbad, stăpânul meu, vrea să vă vorbească.

Atunci, Seherezada văzu că se lumina de ziuă și tăcu, dar a doua zi povesti...

Traducere de Lavinia LUPULESCU

Desen de Cristina COVRIG

Giosuè CARDUCCI (n. 27 iulie 1835, Valdicastello Carducci, Toscana, Italia – d. 16 februarie 1907, Bologna, Italia) poet, prozator și eseist italian, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1906, a fost o figură literară influentă a timpului său.

Motivația Juriului Nobel: „nu numai luând în considerație adâncă lui cunoaștere și cercetările critice, dar, înainte de orice, ca omagiu pentru energia creatoare, prospețimea stilului și forța lirică tipice capodoperelor sale poetice”.

Giosuè CARDUCCI

CĂTRE COPACI

*Umbrești culmi repezi, largi singurătăți,
Dar nu-mi ești drag, întunecat stejar:
Cu ramuri verzi tu-mpodobeai barbari
Pustiitori de tronuri și cetăți.*

*Tu, laur sterp, și mai prejos îmi pari:
Tu minți, oricât de falnic verde-arăți
Pe câmpul veșted, sau când, alte dăți,
Luceai pe frunzi pleșuve de chesari.*

*Mi-ești dragă, viță, tu ce crești bogată
Din lut pietros, ca să-mi îmbii paharul
Uitării înțelepte-n vremuri grele.*

*Mai scump mi-e bradul: el va-nchide-odată
În patru scânduri, neted, tot amarul
Și zbuciumul, și visurile mele.*

PARAFRAZARE

*Ninge lent prin cerul gri;
nu mai urcă din oraș strigăte și zgomote de viață,
nu strigătul vânzătoarei de legume,
sau zgomotul căruței care aleargă,
o melodie de dragoste fericită și epică a tinereții.*

*De la turnul din piață,
sunetul tuturor clopotelor care bat orele
se răspândește prin aer
ca un lamento, ca un suspin al unei lumi
din afara timpului.*

*Păsările rătăcite lovesc în geamurile aburite:
spiritul prietenilor s-a întors,
mă privesc și mă cheamă.*

*„Dragă, repede, repede voi veni –
tu, calm, inima niciodată resemnată –
și eu jos în tăcutul regat, voi odihni în umbră”.*

Pentru expediția din Mexic

*O, cuib de zbiri, o iad ferecător
De libertăți și neamuri oprite,
Forjă a servituții, un' se bate
Tiranic lanțul oricărui popor.*

*Tu, Europă, moartea se abate
Și vine când o chemi pentru omor
Și împarte-n țărnu-ți eliberator
Vicii, cătușă mândra-ți libertate!*

*Fițoasei Franțe, sângeroasei Spanii
Și precupeței Anglii dă povață:
Spre noi victorii bandele-și trimează*

*Alți șefi autohtoni momind, mișei,
Cu ranguri, bani... O, vitejești campanii,
Ce mare-i lumea în micimea ei!*

Traducere de Marina CALIOPE

AUR PENTRU CREATIVITATE, INOVAȚIE ȘI EXCELENȚĂ

Echipa de robotică a Republicii Moldova a strălucit la FIRST Global Challenge 2025, desfășurată în perioada 28 octombrie - 1 noiembrie, la Panama City, Panama. Tinerii inventatori moldoveni au obținut Medalia de Aur la categoria „Inovație în Inginerie” și o Mențiune de Onoare pentru „Inovație Tehnologică”. Este pentru al cincilea an consecutiv când elevii noștri aduc acasă aurul de la cea mai prestigioasă competiție internațională de robotică pentru liceeni.

Cu siguranță, avem foarte mulți elevi pasionați de robotică. Dar cine sunt cei care au meritat să reprezinte Republica Moldova la competiția din Panama? Iată numele lor: Cristian ANDRIEȘ - L.T. „Ion Creangă”, Chișinău; Emilia ȚURCAN - L.T. „Waldorf”, Chișinău; David BRAGARENCO - L.T. „Mihail Kogălniceanu”, Chișinău; Mihai MARANDICI - L.T. „Mihail Kogălniceanu”, Chișinău; Ion PAVELESCU - L.T. „Orizont”, filiala Durlești, Chișinău; Cristian ROMANCIUC - L.T. „George Meniuc”, Chișinău. Le-au fost alături și cei trei mentori: Veronica Eșanu (Programul Innovate Moldova), Florin Cazac - (Tekwill Academy Kids), Nicolae Țurcanu - (student, Universitatea Tehnică a Moldovei).

Ediția curentă a avut tema „Eco Equilibrium” și a determinat tinerii să inoveze pen-

tru maximizarea biodiversității și protejarea varietății de forme de viață care susțin planeta. În jocul robotic prezentat echipele și-au condus roboții printr-o lume simulată diversă, cu scopul de a restabili habitate, a menține echilibrul ecologic și a proteja speciile vulnerabile. N-a fost defel ușor să te faci remarcat printre cele circa 190 de echipe din întreaga lume, care au venit la competiție cu roboți ingenioși. Cum au reușit, totuși, elevii noștri să impresioneze juriul?

- Au demonstrat creativitate și funcționalitate: robotul lor nu doar „arăta” bine, ci și avea o funcție clară și utilă în jocul tematic.

- Au comunicat eficient ideea, punând accent pe impactul asupra biodiversității și asupra sistemelor ecologice.

- Au reprezentat valorile competiției: cooperare, inovație, excelență în inginerie

(coopertiție: competiție + cooperare).

- Au reușit să integreze contextul tematic „Eco Equilibrium” și să demonstreze cum poate interveni tehnologia într-un ecosistem fragil.

„Am vrut să arătăm că și din Moldova pot veni idei care schimbă lumea”, spun membrii echipei. Pe lângă aurul câștigat la categoria principală, echipa Republicii Moldova a primit și o mențiune de onoare la categoria „FIRST Global Innovator Award”, dedicată spiritului de cercetare și integrării noilor tehnologii. Această distincție confirmă capacitatea tinerilor de a valorifica experiența „New Technology Experience”, o platformă educațională ce le permite să experimenteze tehnologii emergente cu aplicabilitate practică în robotică și inovație globală.

Rezultatele obținute demonstrează că Moldova are resurse valoroase și un potențial uriaș în domeniul tehnologiei și inovației. Ceea ce înseamnă că visurile fiecărui copil prind viață atunci când ai curajul să încerci. Fie că îți place să construiești, să programezi, fie că doar să descoperi cum funcționează lucrurile, fiecare idee poate deveni o invenție. Cine știe? Poate chiar tu vei fi următorul care va duce Moldova spre o nouă victorie la o olimpiadă mondială de robotică!

Eudochia VERDEȘ

FETELE - lideri în tehnologie

Recent, la Bruxelles, Belgia, a avut loc cel mai mare eveniment european dedicat fetelor și femeilor din domeniile: știință, tehnologie, inginerie și matematică (STEM). Tema acestei ediții a fost una crucială pentru viitorul digital al lumii: securitatea cibernetică. Din toate echipele participante, doar trei au fost selectate pentru a-și prezenta, în direct, pe scena Forumului, soluțiile inovatoare: *First Signal* din Republica Moldova, *LegiT* (Cipru) și *Cookie Crumblr* (Marea Britanie).

Am pornit de la o idee simplă - să creăm un instrument care să-i ajute pe oameni să înțeleagă mai bine cum își pot proteja datele personale când sunt conectați online. Astfel a luat naștere proiectul *LogInSight - Online Identity Guardian*, o aplicație care aduce mai multă transparență și responsabilitate în mediul digital.

Cu acest proiect am participat la Etapa Națională a prestigiosului Concurs Internațional „Girls Go Circular”, organizat de Junior Achievement Moldova. Am trăit o experiență care ne-a schimbat felul de a privi tehnologia și rolul nostru în lumea digitală. Am muncit cu multă pasiune și perseverență, dar am avut și o susținere extraordinară din partea profesoarei de discipline economice Olga ENACHI, coordonator de proiect instituțional în cadrul Junior Achievement Moldova.

Când am aflat că suntem selectate în finala Forumului European Women and Girls in STEM 2025 de la Bruxelles, nu ne venea a crede: eram copleșite de bucurie. Pentru prima oară urma să prezentăm o idee proprie în fața unui juriu internațional, în limba engleză, înconjurate de tineri din toată Europa.

Prezentarea noastră a fost plină de emoții, dar și de mândrie. Am vorbit despre felul în care *LogInSight* poate ajuta utilizatorii să vadă toate sesiunile lor online și să le gestioneze în siguranță, fără furnizarea inutilă de date. Ne-am bucurat enorm când juriul a apreciat faptul că proiectul nostru nu doar protejează, ci și educă.

Sabina JAVGUREANU și Sofia MORARU alături de Olga ENACHI, coordonator de proiect instituțional în cadrul Junior Achievement Moldova

La Bruxelles am cunoscut oameni pasionați de știință, inovație și protecția mediului. Fiecare echipă venise cu o idee, dar toți aveam același scop - să demonstrăm că fetele pot fi lideri în tehnologie. În afara concursului, am avut ocazia să vizităm instituții europene, să ne plimbăm pe străzile Bruxelles-ului și să simțim ce înseamnă cu adevărat spiritul european - diversitate, cooperare și curaj.

Participând la un asemenea eveniment, ne-am convins că ideile bune pot veni din orice colț al lumii și că vârsta nu e o limită atunci când ai încredere în forțele proprii. Ne-am convins că perseverența valorează mai mult decât perfecțiunea. La fel, am realizat că tehnologia poate fi frumoasă atunci când are suflet. Dar, întâi de toate, am înțeles că fiecare pas mic contează și că viitorul digital are nevoie de oameni responsabili și curajoși.

Credem că reușita pe care am obținut-o este o dovadă a nivelului înalt de pregătire, dar și a potențialului imens al tinerelor din Republica Moldova. Avem capacitatea de a concura de la egal la egal cu cele mai bune echipe din Europa și posibilitatea de a deveni ambasoare ale excelenței, curajului și creativității!

Sabina JAVGUREANU, Sofia MORARU, eleve la Colegiul Național de Comerț al ASEM

Bucuria succesului!

LOC, LOCAȚIE

Scurta poveste a cavalerului LOC

Vuiește împărăția! Și pe bună dreptate, pentru că nu se poate accepta o situație ca aceasta. Cum să te afli în primejdie de moarte tu, un vechi cavaler cu origine nobilă?

Da, este vorba despre cavalerul **LOC** din neamul **SUBSTANTIVELOR**. El este cel care se găsește în această situație ingrată: să fie dat la o parte de o tinerică care are cu totul alte sarcini.

Nobilul **LOC** vine în împărăția noastră din limba latină – *locus*. Este un cuvânt vechi polisemantic, de bază. Câte expresii și locuțiuni se formează de la el: *a sta pe loc, de pe loc, pe loc repaus! a-veni cuiva inima la loc* etc.

Măhnirea acestui cavaler, dincolo că nu i se recunosc calitățile, este provocată de înlocuirea lui cu mai tână domniță **LOCAȚIE**, care înseamnă „închiriere”, „chirie plătită pentru anumite lucruri luate în folosință temporară” și nu „loc”.

Vă spuneam că sensurile cavalerului **LOC** sunt multe: „punct, porțiune determinată în spațiu”, „spațiu ocupat de cineva sau ceva” etc., dar nu „închiriere”.

Nu mai spuneți „evenimentele s-au desfășurat în diferite locații”. Ci locuri! Nu vă întâlniți cu prietenii la locația cutare, ci în locul cutare! Hai să-i facem dreptate cavalerului **LOC**!

Sugestii de lectură

O ÎNCERCARE SUBLIMĂ DE POEMATIZARE A EPICULUI...

*Gândul e cel care ne ridică la înălțimea
la care putem trăi și retrăi sentimentul purității.
E suflet acolo unde caută ochiul tău și e suflet acolo unde ești tu.*

Constantin OLTEANU

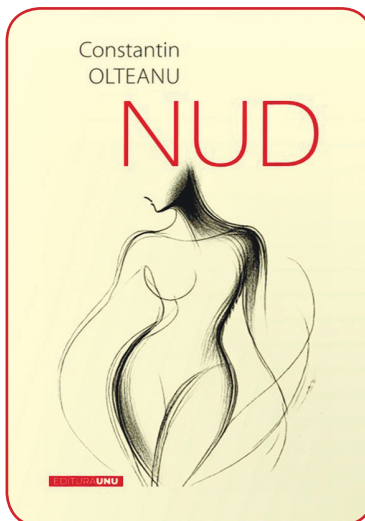
Scrisul lui Constantin Olteanu poartă pecetea unui rar îndrăgostit de cuvântul de-acasă și de acasă multicolor-policromă. Nuvelele auctoriale din volumul curent „Nud” sunt de o prospețime evidentă atât ca operă, cât și ca trăire. Ele au o deschidere către viața aparte, aproape necunoscută întotdeauna prin mesajul etico-civic armonios și prin stilul lor de-o frumusețe epico-lirică molipsitoare, în multe pășind pe urma creatoare a scrisului druțian. Unele din piesele date sunt prin statutul și prin profunzimea și eleganța lor lirică și metaforică adevărate prozo-poeme care se citesc cu o sete nepotolită de magia poetică a epicului aureolat de gingășia sentimentului trăit până la transparență. De unde stilul face opera, scrierea strălucind artistic prin toate fațetele lui impunătoare întotdeauna prin unicitatea lor ideatică și metaforică. Fiecare frază uneori e un adevărat verset, ca o vâzdoagă autumnală bătută/sculptată în aur, în lumina vrăjitoarească a sublimului inedit.

Încercarea de a poematiza epicul este una de bun augur, construită pe metafore lirice, albia gândurilor ducând în iureșul ei întreaga tramă a narațiunii pictată pe raze de lună ca în nuvela „Sfârșit de

august cu lună plină”, bunăoară, scrisă de un maestru, de mâna unui prozopoemist care trăiește poetic momentul epic transformat metaforic în elegie, într-o prozopoemă-model de transfigurare a epicului în liric, în meditativ-liric obsedant și vibrant cu de la sine putere.

Cele cincisprezece nuvele care constituie cartea „Nud” relevă vocația literară a autorului care știe a se îndepărta de pericolul de a deveni un epigon druțian și ne demonstrează că pana sa poate continua acest mod de a metaforiza și îndumnezei cuvântul prin puterea de seducție a lirismului, a metaforizării și poematizării tropilor alimentând un subiect, o nuvelă, o narațiune dinspre idei și prozo-epopee (a se vedea nuvelele „Delilah”, „Tată”, „Livada de zmeură” etc.) care ilustrează direct și indirect capacitatea și disponibilitatea trăirii poetice a epicului explorat de nuvelist destul de inspirat și de profund psihologic.

Nuvelistul Constantin Olteanu este un fin pictor al sentimentului uman, inclusiv al celui de dragoste. Revelația lirică a epicului încununează explorările nuvelistice ale autorului dinspre contopirea ideii de om și de iubire dinspre credința în atotputernicia lor

ceresc-pământesc și netrecătoare. Prozele olteniene conturează un peisaj sufletesc rar și temerar în sensul că „non matismul” cultivat de către autorul „Nud”-ului este unul opus schematismului și socialului vag, declarativ și anost. Nuvelele lui Constantin Olteanu adevăresc prin formă și fond ținuta lor clasică și modernă. Autohtone și expresiv moldovenești, ca și romanele sale scrise în spiritul originalității și aerului de acasă, artistismului și umanismului istoric și poetic, lirico-meditativ și persuasiv de Aici și de Acum.

Imnice și problematice, oricare ar fi aria lor, narațiunile cahuleanului de la Baurci-Moldoveni, prin imaginea lor

Interpreți preferați

VOCEA CARE UNESTE DOUĂ LUMI

Dianna Rotaru s-a născut în Republica Moldova, într-o familie cu rădăcini adânci în muzică, fiind fiica renumitei compozitoare Dana Rotaru. Pasiunea pentru artă și scenă o are din copilărie, iar destinul ei părea scris în acorduri muzicale. Cu timpul, Dianna a obținut și cetățenia română, mutându-se la București – orașul care i-a devenit a doua casă și i-a deschis noi orizonturi profesionale.

Cântăreață, compozitoare și vedetă TV, Dianna Rotaru este astăzi una dintre cele mai apreciate artiste din spațiul românesc. A devenit cunoscută ca solistă a trupei „Provincialii”, cu albumul de debut „Chitara” (2014), care i-a adus notorietate și un loc aparte în inimile iubitorilor de muzică.

Pe lângă talentul său muzical, Dianna s-a remarcat și ca prezentatoare de televiziune. A fost gazda a două ediții ale „Eurovision”-ului Chișinău, iar publicul a descoperit în ea nu doar o voce caldă, ci și o prezență carismatică, elegantă și plină de energie. De-a lungul carierei, a fost distinsă cu numeroase premii care i-au confirmat valoarea artistică: „Actrița anului 2005”, „Cea mai frumoasă voce radio 2008”, „Prezentatorul anului 2010”, „Cea mai stilată femeie a anului 2011” și „Vocea anului 2013”.

Parcursul ei profesional este impresionant. Absolventă a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău, Dianna a fost actriță la Teatrul Republican „Luceafărul”, apoi prezentatoare la postul „Noroc TV”. Interpreta a cucerit telespectatorii ca moderatoare a emisiunii „Se strigă darul” la Kanal D, alături de Mihai Mitoșeru, aducând mereu pe ecran bucurie, farmec și spontaneitate.

Recent, Dianna Rotaru revine pe micile ecrane cu o nouă emisiune – „Provocarea destinului”, difuzată la „Antena 1”, confirmându-și statutul de artistă polivalentă și prezentatoare de top.

Pe plan muzical, Dianna a lansat și alte albume: „Numai cu tine” și „La vita e bella”, proiecte care îmbină sensibilitatea, rafinamentul și optimismul caracteristic artei. Interpreta a fost, de asemenea, vocea proiectului muzical „Savana”, continuând să încante și să emoționeze publicul. Cele mai recente piese – „Bate inimioara”, „La mulți ani”, „Mă sting”, „Frumoasă este seara” – reprezintă doar o parte din colecția ei de meloii îndrăgite de fani.

Renata CUPCEA

expres-polemică și metaforică talmăcește și dorul de inovație pe care îl urmărește carte de la carte cu tragere de inimă dinspre necuvântul ideii și viceversa. Nuvela titulară a volumului „Nud” este o replică ingenioasă la adresa celor care înțeleg „nudul” ca ceva revoltător în plan sociouman și moralmente depășit, coroziv ideatic și antipatic. Atât imaginar, cât și ideal noțiunea talmăcește în plan metaforic și ideatic din contră o apropiere a acestuia dinspre puritatea sufletească a ființei și a ideii de artă dinspre parte și întreg dincolo de orice vulgaritate la care se dedau volens-nolens firile contaminate de virusul destructivității închipuite și grosolăniei vocabularului impropriu ce atribuie sublimului „proprietăți” false și degradante, nocive și parazitare etc. sub aspect moral.

„Nud” este un imn purității natural-cerești și nu imoralității atribuit de-o gândire tendențios-naturalistă, sociolog-vulgară și barbară, vorba vine. Invitația de a medita

asupra „nudului” dintr-o altă perspectivă ne oferă posibilitatea de a gândi altfel și de a vedea nevăzutul din cu totul altă apropiere de lucruri (dinspre Dumnezeu, dinspre Omul din Om, inconvergent, moralmente dintr-o bucată).

Autorul militează pentru o puritate neobișnuită, dar posibilă. Trăirile firești ale personajelor olteniene, ca și sentimentele de care sunt dominate ele, imprimă nuvelor un caracter unic și deschis înnoirilor sufletești posibile totuși. Toate nuvelele se citesc ca niște prozopoeme înnobilate de tropi lirici deosebiți, plastici și molipsitori, proprii unei gândiri poetice originale și atitudinal-personale. Atmosfera poetică face corp comun cu cea epică, dramatică și vitală, în consecință. Împietirea dramei și a amintirilor în urma derulării factorului viața dominat de mersul nevăzut al destinului conturează clar tabloul întregului dinspre parte, dinspre om și societate.

Tudor PALLADI

Pagina apare cu sprijinul Uniunii Artiștilor Plastici din R. Moldova

Cu drag de plai și de pictură

Ne-a fost scris de Sus să trăim *pe un picior de plai, pe-o gură de rai* cu pământ mănănos care ne hrănește nu doar ființa, ci și sufletul. Îți bucură ochii lanurile pârguite în mijloc de vară, holdele înfloritoare și grădinile doldora de rod, peisajele de un verde crud care, spre toamnă, dau în cărămiziu și în galben-oranj. Astfel, grație sensibilității artistice native, dar și spiritului său de observație asupra naturii, **Irina STRATU**, elevă în clasa a IX-a, vede lumea din jur într-un mod deosebit. Fire rezervată, ea nu-și exteriorizează emoțiile, ci se concentrează pe însușirea materiilor școlare, dorind să absolve gimnaziul cu calificativul **foarte bine**, spre a urma studiile superioare, așa cum îi șade bine unei adolescente cu personalitate.

Rafinată și modestă asemenea pânzelor sale, Irina parcă s-ar delecta pictând. Cucerită de farmecul incomparabil al meleagului, eleva noastră trăiește esteticul în felul său, căutând refugiu în lumea taincă a acuarelei. Altfel nici nu poate fi. Admirându-i lucrările executate cu multă acuratețe, dăruire și gingășie într-o gamă sobră și fascinantă, vedem splendorile naturii înconjurătoare surprinse de autoare parcă printr-un văl de mătase

fină și mângâietoare. Nu întâmplător se zice că pictura este muzica ochilor. Pentru a o cunoaște mai bine pe Irina, e suficient să-i vezi lucrările. Ai putea s-o descoperi ca pe o promotoare înflăcărată a tot ce se cheamă frumos.

Din spusele tinerei artiste am înțeles că e preocupată și de lecturi, îi place și ascultă muzică și că dorește mult să călătorească. O cunoaștem ca pe-o elevă bine educată într-o familie cu părinți și bunici iubitori ce respectă valorile strămoșești. Irina e calmă și cântărită în acțiunile sale, e sufletistă și altruistă, ceea ce o face să participe la viața școlii și a comunității și în special la activitățile de voluntariat. Încă din clasele primare ea a luat parte la diverse expoziții și competiții școlare de specialitate, atât la nivel lo-

cal, cât și municipal, unde nu o dată s-a încununat de succes, harul său fiind apreciat după merit. Pânzele semnate de ea au fost expuse în cadrul unor concursuri, precum: „Lumea în viziunea copiilor”, „Spune NU! războiului”, „Securitatea electrică în viziunea copiilor”, „ARS Adolescentina”, „În memoria pictorului Vasile Movileanu” ș.a.

Cum acuarela e pasiunea cea mare a Irinei, vom aștepta să ne bucure cu noi izbânzi artistice, mai ales că visul ei e să meargă la arhitectură, o branșă înrudită cu pictura. Se știe: cu multă străduință, fiecare poate să-și vadă împlinit visul copilăriei. Credem că Irina Stratu își croiește cu îndrăzneală un drum propriu în viață, fiindu-i de ajutor munca și consecvența în studiu, și, în cele din urmă, esteticul ce-i întregeste inteligența și individualitatea aflată în ascensiune creativă. Părinții elevei, colegii de clasă și noi, profesorii, o încurajăm și îi urăm succes la examenele de încheiere a ciclului gimnazial și, evident, realizări de viitor.

Vera TCACI, profesoară de educația plastică și educația tehnologică la Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”

mun. Hâncești

CĂRȚILE COPILĂRIEI

BRAZII ÎN NOIEMBRIE

SCRÂNCIOBUL VESEL

DIALOGUL TINEREȚEI

DRUMUL SPRE CASĂ

DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Octombriana ONOFREI (secretar general de redacție), Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Cristina COVRIG (secretară-tehnoredactor); Eudochia VERDEȘ (cultură; preocupările adolescenților); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații pentru copii).
Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabila – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

Procesare
computerizată:
„FLORILE
DALBE”

„Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânalul „Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la Tipografia BLITZ POLIGRAF S.R.L.,
Chișinău, str. Vlaicu Păcălab, 45

Com. nr. 3011
Tiraj – 1650 ex.

